

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและเจือใจของ เจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเปรียบเทียบความคาดหวังและเจือใจของ เจ้าของสถานประกอบการกับความคาดหวังและเจือใจของครูช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการฝึกงานดังกล่าว พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็น ความคาดหวังและข้อเสนอแนะของหัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการฝึกงานอาชีพดังกล่าวด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการศึกษาวิชาช่างอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มคือ

1. เจ้าของสถานประกอบการประเภทช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะแผ่น ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้างหรือเทคนิคสถาปัตยกรรมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6, 12, 48, 3 และ 128 คน ตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 197 คน
2. ครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอนวิชาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะแผ่น ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้าง และช่างเทคนิคสถาปัตยกรรมในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมดังกล่าว จำนวน 11 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวน 5, 2, 17, 2, 11 และ 13 คน ตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 50 คน และในจำนวนครู 50 คนนี้เป็นหัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมที่ได้รับการสัมภาษณ์จำนวน 11 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 247 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเจ้าของสถานประกอบการ ประกอบด้วย คำถามแบบเติมคำ มาตรฐานประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ สถานภาพส่วนตัว ความคาดหวังและเงื่อนไขที่มีต่อการฝึกงานอาชีพของนักเรียน
2. แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ประกอบด้วยคำถามแบบเติมคำ มาตรฐานประมาณค่าและแบบเลือกตอบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ความคาดหวังและเงื่อนไขที่มีต่อการฝึกงานอาชีพของนักเรียน
3. แบบสัมภาษณ์สำหรับหัวหน้ามหาวิทยาลัยช่างอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นคำถาม ปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็น ความคาดหวังและข้อเสนอแนะที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการ วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงเจ้าของสถานประกอบการ และจากกรมสามัญศึกษา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดที่เปิดสอนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย 11 แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 197 คน สามารถเก็บข้อมูลได้ 162 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 82.23

ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูช่างอุตสาหกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 50 คน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 50 คน หรือร้อยละ 100 ทั้งจากแบบสอบถามและ จากการสัมภาษณ์

เมื่อรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 247 คน ปรากฏว่าสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 212 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 85.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย และ ทดสอบค่าซี (Z-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. เจ้าของสถานประกอบการ

ก้านสถานภาพส่วนตัว ปรากฏว่า เจ้าของสถานประกอบการมากกว่า ครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย โดยมีจำนวนร้อยละ 53.70 และร้อยละ 46.30 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-60 ปีขึ้นไป โดยมีอายุระหว่าง 26-30 ปี มากที่สุดจำนวนร้อยละ 29.63 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด แต่มีความรู้เกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรม ความสาขาของตนด้วยวิธีการศึกษาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.72) ตลอดจนไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรมตามสาขาของตนเป็นส่วนใหญ่เช่นกัน (ร้อยละ 93.21) สถานประกอบการเหล่านี้ได้ประกอบกิจการมาเป็นเวลา 1-30 ปี โดยประกอบกิจการมาเป็นเวลา 10 ปีมากที่สุด และส่วนใหญ่จะทำงานทุกวันซึ่งเริ่มตั้งแต่ เวลา 8.00-17.00 น. สถานประกอบการเหล่านี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.72) ไม่เคยรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพเลย ส่วนสถานประกอบการในกลุ่มที่ระบุจำนวนลูกจ้างคือ ประเภทช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะแผ่น ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ปรากฏว่ามีจำนวนลูกจ้าง 20-30 คน มากที่สุด (ร้อยละ 93.18)

ก้านความคาดหวัง ที่มีต่อการฝึกงานอาชีพปรากฏว่า เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวัง 11 ก้าน ดังต่อไปนี้

ก้านการฝึกงานอาชีพโดยทั่วไป เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรจะได้รับความร่วมมือจาก เจ้าของสถานประกอบการตามที่เจ้าของสถานประกอบการมีความพอใจ และการฝึกงานอาชีพ มีความจำเป็นต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรมุ่งฝึกตามความต้องการของเจ้าของสถานประกอบการมากที่สุดกำหนด และตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกนั้นปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

ท่านผู้เข้ารับการศึกษา เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังใน
ระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษามีทักษะในการ
ทำงานที่ดีขึ้น มีความพร้อมในการทำงาน ทัดสินใจในกระบวนการของการทำงานที่ดีขึ้น
มีโอกาสรักงานก้าวหน้ามากขึ้น รู้จักรักษาความปลอดภัยในการทำงานที่ดีขึ้น ส่วนข้อความที่ว่า
การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น มีความตรงต่อเวลา และ
ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนสูงนั้นปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวัง
ในระดับสูง นอกจากนี้ ยังพบว่าเจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับ
ปานกลาง ต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้นักเรียนมีนิสัยซื่อสัตย์ในการทำงาน

ท่านวิธีการฝึก เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับสูง
ที่สุดต่อข้อความที่ว่า ควรปฐมนิเทศ ผู้เข้ารับการฝึกก่อนการฝึกจริง และควรจะมีคำถาม
คำถามแนะนำ หรือคำสั่งของผู้เข้ารับการฝึก ส่วนข้อความที่ว่าควรจะมีเฉพาะทักษะที่จะนำ
ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงเท่านั้น ปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวัง
ในระดับสูง

ท่านเวลาในการฝึก เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังใน
ระดับสูงที่สุด ต่อข้อความที่ว่า ควรกำหนดเวลา ฝึกไว้อย่างต่อเนื่องกัน และควรจะมีกำหนด
ไว้อย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามีทักษะในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

ท่านการประสานงาน เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังใน
ระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การประสานงานจะช่วยให้การฝึกงานอาชีพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
และควรจะมีคณะกรรมการรับผิดชอบ

ท่านการนิเทศและการควบคุมการฝึก เจ้าของสถานประกอบการมี
ความคาดหวังในระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า ควรควบคุม และควรนิเทศ โดยผู้ที่มีความรู้
และทักษะในวิชาชีพเป็นอย่างดี ตลอดจนการนิเทศ และการควบคุมการฝึกจะช่วยให้
ผู้เข้ารับการศึกษารู้จักปรับปรุงจุดบกพร่อง ในการปฏิบัติงาน

ท่านค่าใช้จ่าย เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับ
สูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการ
ฝึกในโรงเรียน ส่วนข้อความที่ว่า การได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจะทำให้เกิดความ
ร่วมมือในการฝึกที่ดีขึ้น ปรากฏว่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ก้านวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึก เจ้าของสถานประกอบการ มีความคาดหวังในระดัับสูงที่สุดคือข้อความที่ว่า การมีวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือพร้อมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะในวิชาชีพสูง

ก้านสถานที่ฝึก เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดัับสูงที่สุดคือข้อความที่ว่า สถานที่ฝึกควรจะมีความพร้อมที่จะรับนักเรียนเข้าฝึก ส่วนข้อความที่ว่า สถานที่ฝึกจะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นเมื่อให้ความร่วมมือในการฝึก และควรจะมีขนาดใหญ่ นั้น ปรากฏว่า ความคาดหวังอยู่ในระดัับสูง และระดัับปานกลางตามลำดับ

ก้านการประเมินผลการฝึก เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังสูงที่สุดคือข้อความที่ว่า การประเมินผลการฝึกนั้น ควรจะเน้นค่านการปฏิบัติ และควรจะมีคณะกรรมการรับผิดชอบ

ก้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก เจ้าของสถานประกอบการ มีความคาดหวังในระดัับสูงที่สุดคือข้อความที่ว่า ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกที่ยังขาดทักษะ ฝึกเพิ่มเติม และผู้ที่มีความรู้แล้วควรจะได้รับประกาศนียบัตร เพื่อใช้ในการสมัครงานต่อไป

ก้านเงื่อนไขต่อการฝึกงานอาชีพปรากฏว่า เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้เข้ารับการฝึกควรเป็นนักเรียนในระดัับชั้น ม.6 ควรมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและโคฝึกปฏิบัติมากพอสมควร หากผู้เข้ารับการฝึกงานอาชีพควรแต่งชุดผู้ฝึก ควรปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการและผู้เข้ารับการฝึกแต่ละครั้งต่อสถานประกอบการ 1 แห่ง ควรจะมีจำนวน 2-3 คน

วิธีการฝึกควรให้นักเรียนเรียนภาคทฤษฎีและฝึกที่โรงเรียนแล้วฝึกเพิ่มเติมในสถานประกอบการโดยฝึกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หน่วยงาน 1 อย่าง ควบวิธีฝึกสลับกันเป็นช่วง ๆ ตามลักษณะของงาน

เวลาในการฝึกควรเป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 6-8 ชั่วโมง และในแต่ละปีควรฝึกปีละ 1 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 2 เดือน ช่วงปิดภาคเรียนปลาย

การประสานงานควรให้ตัวแทนจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันเป็นผู้ประสานงาน ควรประสานงานแบบเป็นทางการ การประสานงานก่อนการฝึก ควรกระทำเพื่อกำหนดเวลาและเงื่อนไขในการฝึก ส่วนการประสานงานระหว่างการฝึก เพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการฝึกและการประสานงานหลังการฝึก

เพื่อประเมินผลการฝึก ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประสานงานควรให้สถานศึกษาเป็นฝ่ายรับผิดชอบ

การนิเทศและการควบคุมการฝึกควรให้ครูและเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้นิเทศ โดยนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนผู้ควบคุมการฝึกควรเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการ

ค่าใช้จ่ายในการฝึกของผู้เข้ารับการฝึกไม่ควรจะเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ แต่ควรจะได้รับค่าตอบแทนจากสถานประกอบการ สถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพไม่ควรได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐบาล ค่าใช้จ่ายในการฝึกงานอาชีพจะลดลงเมื่อใช้เครื่องมือสัมพันธกันโดยไม่จำกัดจำนวนผู้เข้ารับการฝึก

วัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก ควรจะมีสภาพที่พร้อมจะได้รับการใช้งาน และปลอดภัยสำหรับผู้เข้ารับการฝึก ควรจะใช้งานได้เฉพาะอย่างแม้ว่ามีจำนวนไม่ครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกก็ได้

สถานที่ฝึกควรมีลักษณะสำคัญเรียงตามลำดับคือ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีความสะดวกปลอดภัยสำหรับผู้เข้ารับการฝึก มีป้ายนิเทศและประกาศค่าเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีแสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปฐมพยาบาล มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่มและห้องสุขา มีขนาดเหมาะสมกว้างขวางและเพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึก มีที่เก็บขยะที่มีฝาปิดมิดชิด มีห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่มีมิดชิดและมีแสงสว่างเพียงพอ ปราศจากการรบกวนจากภายนอก มีพื้นสะอาด และมีเครื่องมือกับเพลิง

การประเมินผลควรให้ครูและเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้ประเมินผล โดยประเมินผลเดือนละ 1 ครั้ง และควรกำหนดอัตราส่วนในการให้คะแนนร่วมกันระหว่างครูกับเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการในอัตราส่วน 50:50 ส่วนการกำหนดคะแนนภาคปฏิบัติต่อภาคทฤษฎีในการศึกษาแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะกำหนดในอัตราส่วน 60:40

การปรับปรุงและส่งเสริมการฝึกควรให้ผู้ประเมินผลเสนอแนะว่าผู้เข้ารับการฝึกที่ยังขาดทักษะแต่ละคนควรจะฝึกอะไรเพิ่มเติม ส่วนผู้ที่ผ่านการฝึกงานอาชีพและมีทักษะดีแล้วควรจะได้รับใบรับรองหรือประกาศนียบัตรเพื่อใช้ในการสมัครงานต่อไป

2. ครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ก้านสถานภาพส่วนตัวปรากฏว่าครูช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 92.00) มีอายุระหว่าง 20-55 ปี โดยมีครูที่มีอายุระหว่าง 31-35 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 40.00) ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาช่างอุตสาหกรรม และส่วนใหญ่สอนระดับ ม.4-ม.6 ระยะเวลาที่ครูสอนปรากฏว่าเป็นเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปถึง 28 ปี โดยมีครูที่สอนนาน 5 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 20.00) ครูมีจำนวนนักเรียนในควบคุมดูแลกระจายกันไปตั้งแต่ต่ำกว่า 20 คน ถึงมากกว่า 100 คน ครูมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน (ร้อยละ 64.00) ในช่วงปี พ.ศ.2520-2529 นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนทั้งหมด 11 แห่ง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82 และร้อยละ 90.91) ไม่เคยส่งนักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ และไม่มีคณะกรรมการว่าด้วยการเลือกและคัดเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพให้นักเรียน

ก้านความคาดหวังที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ ปรากฏว่า ครูมีความคาดหวังในก้านต่าง ๆ 11 ก้าน ดังต่อไปนี้

ก้านการฝึกงานอาชีพโดยทั่วไป ครูมีความคาดหวังในระดับสูงต่อข้อความทั้งหมดคือ การฝึกงานอาชีพมีความจำเป็นต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม ควรมุ่งฝึกตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึก ควรได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าของสถานประกอบการตามที่เจ้าของสถานประกอบการมีความพอใจควรมุ่งฝึกตามความต้องการของเจ้าของสถานประกอบการ และควรมุ่งฝึกตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ก้านผู้เข้ารับการฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึก มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพ จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกรู้จักรักษาความปลอดภัยในการทำงานดีขึ้น มีความพร้อมในการทำงาน ตักสินใจในกระบวนการของการทำงานได้ดีขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น ทรงก้อเวลา มีโอกาสใ้ทำงานท่ามากขึ้น และมีนิสัยซื่อสัตย์ในการทำงานนั้น ปรากฏว่าความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกได้รับเงินเดือน หรือค่าตอบแทนสูงนั้นความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ก้านวิธีการฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุด คอข้อความที่ว่า ควรฝึกตามคำแนะนำหรือคำสั่งของผู้ควบคุมการฝึก และควรปรุมนิเทศผู้เข้ารับการฝึก ก่อนการฝึกจริง ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกควรมุ่งฝึกเฉพาะทักษะที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติ ได้จริงเท่านั้น ปรากฏว่า ความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

ก้านเวลาในการฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูง คอข้อความที่ว่า เวลาในการฝึกควรกำหนดไว้อย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะในการปฏิบัติงาน ได้เป็นอย่างดี และควรกำหนดไว้อย่างต่อเนื่องกัน

ก้านการประสานงาน ครูมีความคาดหวังในระดับสูง คอข้อความที่ว่า ควรจะมีคณะกรรมการรับผิดชอบ และการประสานงานจะช่วยให้การฝึกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ก้านการนิเทศและการควบคุมการฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุด คอข้อความที่ว่า ควรนิเทศ และควรควบคุมโดยผู้ที่มีความรู้และทักษะในวิชาชีพเป็นอย่างดี ส่วนข้อความที่ว่า การนิเทศจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกรู้จักปรับปรุง จุดบกพร่องในการปฏิบัติงาน นั้นปรากฏว่า ความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

ก้านค่าใช้จ่าย ครูมีความคาดหวังในระดับสูง คอข้อความที่ว่า การ ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน จะทำให้เกิดความร่วมมือในการฝึกดีขึ้น และการฝึก ในสถานประกอบการจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกในโรงเรียน

ก้านวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึก ครูมีความคาดหวังใน ระดับสูงที่สุด คอข้อความที่ว่า การมีวัสดุ-อุปกรณ์ฯ พร้อมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะ ในวิชาชีพสูง

ก้านสถานที่ฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูง คอข้อความที่ว่า สถานที่ฝึกควรจะมีความพร้อมที่จะรับนักเรียนเข้าฝึก และสถานที่ฝึกจะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เมื่อให้ความร่วมมือในการฝึก ส่วนข้อความที่ว่า สถานที่ฝึกควรมีขนาดใหญ่ นั้นความคาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง

ก้านการประเมินผล ครูมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุด และระดับสูง คอข้อความที่ว่า การประเมินผลควรเน้นการปฏิบัติ และควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบ ตามลำดับ

ก้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก ครูมีความคาดหวังในระดับสูง
ต่อข้อความที่ว่า ควรให้ครูเข้ารับการฝึกที่ภาคทักษะฝึกเพิ่มเติม และควรให้ประกาศนียบัตร
แก่ผู้เข้ารับการฝึกที่มีทักษะดีเพื่อใช้ในการสมัครงานต่อไป

ก้านเงื่อนไขที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่กำหนดเงื่อนไข
ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้เข้ารับการฝึกควรจะเป็นนักเรียนระดับชั้น ม.4-ม.6 มีความรู้ทั้งภาค
ทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากพอสมควร หากเข้ารับการฝึกงานอาชีพควรจะต้องชุกชุมฝึกและปฏิบัติ
ตามระเบียบของสถานประกอบการ ผู้เข้ารับการฝึกแต่ละครั้งต่อสถานประกอบการ 1 แห่ง
ควรมีจำนวน 5-10 คน

วิธีการฝึกควรจะเป็นภาคทฤษฎีและฝึกที่โรงเรียนแล้วฝึกเพิ่มเติมใน
สถานประกอบการโดยการฝึกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ต่องาน 1 อย่าง และฝึกให้เสร็จทีละอย่าง
เวลาในการฝึกควรจะเป็นวันจันทร์-ศุกร์ และควรฝึกทั้งวัน วันละ
6-8 ชั่วโมง ควรฝึกช่วงปีภาคเรียนปลายในแต่ละปีโดยฝึกครั้งละ 1 เดือน

การประสานงานควรให้ตัวแทนจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ
ร่วมกันเป็นผู้ประสานงานโดยใช้วิธีการประสานงานทั้งทางจดหมายหรือเอกสาร ไม่เป็น
ทางการและเป็นทางการผสมกัน การประสานงานก่อนการฝึกเพื่อกำหนดเวลาและเงื่อนไข
ในการฝึก การประสานงานระหว่างการฝึกเพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก
ในการฝึก และการประสานงานหลังการฝึกเพื่อประเมินผลการฝึก ส่วนค่าใช้จ่ายใด ๆ
ในการประสานงานนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรรับผิดชอบร่วมกัน

การนิเทศและการควบคุมการฝึกควรใช้ครูและเจ้าหน้าที่เทคนิคใน
สถานประกอบการเป็นผู้นิเทศ โดยนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนผู้ควบคุมการฝึกนั้นควรจะเป็น
เจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการ

ค่าใช้จ่ายควรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกได้รับค่าตอบแทน และรัฐบาลควร จะให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพด้วยการลดหย่อน ภาษีให้ ส่วนครูควรจะได้รับค่าตอบแทนทั้งค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะในการออกนิเทศ โดยการเบิกจ่ายตามจำนวนเงินที่จ่ายจริงในการออกนิเทศแต่ละครั้ง

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการฝึก ควรมีสภาพที่พร้อมจะใช้งาน และมีความปลอดภัยสำหรับผู้เข้ารับการฝึก โดยเครื่องมือแต่ละชนิดควรจะสามารถใช้งาน ได้เฉพาะอย่าง ส่วนจำนวนของ เครื่องมือนั้นควรมีครบตามจำนวนของผู้เข้ารับการฝึก

สถานที่ฝึกควรมีลักษณะที่สำคัญเรียงตามลำดับคือ ควรจะมีความสะอาด และปลอดภัยสำหรับผู้เข้ารับการฝึก มีขนาดเหมาะสม กว้างขวางและเพียงพอกับจำนวน ผู้เข้ารับการฝึก มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ มีป้ายนิเทศและประกาศ คำเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม และห้องสุขา มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฐมพยาบาล มีพื้นสะอาด มีห้องเก็บวัสดุที่มีพิษ และ มีแสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องมือกับเพลิง มีที่เก็บขยะหรือเศษวัสดุที่มีพิษมีครีติก และ ปราศจากการรบกวนจากภายนอก

การประเมินผลควรประเมินผล 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ควรให้ครู และเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้ประเมินผล โดยกำหนดอัตราส่วนการให้ คะแนนระหว่างครูกับเจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการในอัตราส่วน 50:50 ส่วนการ กำหนดอัตราส่วนคะแนนภาคปฏิบัติของภาคทฤษฎีของการเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นควรกำหนดในอัตราส่วน 70:30

การปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก ควรจะให้ผู้ประเมินผลเป็นผู้เสนอ แนะนำควรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกที่ยังขาดทักษะฝึกอะไรเพิ่มเติม ส่วนผู้เข้ารับการฝึกที่มี ทักษะเพียงพอแล้วควรจะได้รับใบรับรองหรือประกาศนียบัตร เพื่อที่จะได้ใช้ในการสมัคร งานต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการกับความ คาดหวังของครูที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ ปรากฏว่า เจ้าของสถานประกอบการและครูมี ความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $\alpha = .05$ ในด้านผู้เข้ารับการฝึก ด้าน

เวลาในการฝึก ด้านการประสานงาน ด้านการนิเทศและควบคุมการฝึก ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึก ด้านการประเมินผลและด้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก ส่วนด้านการฝึกงานโดยทั่วไป ด้านวิธีการฝึก ด้านค่าใช้จ่าย และด้านสถานที่ฝึก ปรากฏว่า เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูทางอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคาดหวังต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $\alpha = .05$ โดยเจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุด ส่วนครูมีความคาดหวังในระดับสูง

4. ผลการเปรียบเทียบเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการกับเงื่อนไขของครูที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ ปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูทางอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเงื่อนไขต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมเกี่ยวกับความคิดเห็น ความคาดหวังและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมและการฝึกงานอาชีพนั้นปรากฏว่า หัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประสบปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก สถานที่ฝึก บุคลากรในการสอน งบประมาณในการใช้จ่าย ตลอดจนขาดความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพของเจ้าของสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามหัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมมีความคาดหวังว่าการมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก สถานที่ฝึก บุคลากร งบประมาณ ตลอดจนความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพของสถานประกอบการอย่างเพียงพอจะสามารถขจัดปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวและสามารถพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะที่มีต่อการฝึกงานอาชีพนั้น หัวหน้าหมวดได้เสนอแนะว่าผู้บริหารของสถานศึกษาควรจะติดต่อประสานงานกับเจ้าของสถานประกอบการเพื่อขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพอย่างจริงจัง โดย

ให้เหตุผลว่าการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน และพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านสถานภาพส่วนตัว

เมื่อกำหนดถึงสถานภาพส่วนตัวของเจ้าของสถานประกอบการที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนก็อาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ระดับการศึกษา ความรู้ด้านช่างอุตสาหกรรม และการเข้ารับการอบรมการปฏิบัติหรืออบรมความรู้เกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรม จะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพ นอกจากนี้องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ขนาดของสถานประกอบการ จำนวนบุคลากรในสถานประกอบการ และที่สำคัญที่สุดคือ ความพอใจและความสำนึกที่มีต่อการศึกษาวิชาอาชีพและการฝึกงานอาชีพ ตลอดจนศักดิ์ศรีหรือความศรัทธาที่เจ้าของสถานประกอบการ ใฝ่รับหลังจากที่ให้ความช่วยเหลือจึงกล่าวว่ามีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพเช่นกัน¹ อย่างไรก็ตามแม้ว่าขนาดและจำนวนบุคลากรในสถานประกอบการในการวิจัยครั้งนี้อาจจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพ แต่การที่เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการอบรมด้านช่างอุตสาหกรรม และไม่คุ้นเคยหรือไม่มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์กร ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ทางอุตสาหกรรมของรัฐบาล และเอกชนอาจจะทำให้เจ้าของสถานประกอบการไม่ได้คำนึงถึงบทบาทของคนที่ควรมีต่อการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ เพราะมุ่งประกอบธุรกิจของตนเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้การชักนำหรือเชิญชวนเจ้าของสถานประกอบการให้มีส่วนร่วมในการอบรมต่าง ๆ อาจจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เจ้าของสถานประกอบการมองเห็นความสำคัญของการฝึกงานอาชีพมากยิ่งขึ้น

¹Monika Jamieson Wray, Sheelagh Hill, and John Coolbear,

Employer Involvement in Schemes of Unified Vocational Preparation,

p. 70.

เมื่อคำนึงถึงสถานภาพส่วนตัวของครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายจากการวิจัยครั้งนี้อาจจะกล่าวได้ว่าองค์ประกอบที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการฝึกงาน อาชีพของนักเรียนคือ การเข้ารับการอบรมของครูซึ่งปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิชาช่างอุตสาหกรรมในช่วง พ.ศ. 2520-2529 จึงอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูขาดความกระตือรือร้น ในการสอน ขาดความรู้ความสามารถใหม่ ๆ ในวิชาช่างอุตสาหกรรม จากคุณสมบัติที่ดีของครูช่างอุตสาหกรรมยังได้เคยกล่าวในบทที่ 2 แล้วว่า นอกจากครูช่างอุตสาหกรรมควรมีความรู้ความสามารถเหมือนครูคนอื่น ๆ แล้วครูช่างอุตสาหกรรมจะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การควบคุมงาน การวางแผนการปฏิบัติงาน และการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทางอุตสาหกรรมได้อย่างปลอดภัย อีกด้วย และขอกล่าวย้ำตามแนวความคิดของ เป็ร็อง กิจรัทนี² วอลเทอร์ ซี เซอร์ชินสกี (Walter C. Schwertsinske)³ จอห์น คัมเบ็ลดยู เทลฟอร์ด (John W. Telford)⁴ รอย คัมเบ็ลดยู โรเบิร์ตส์ (Roy W. Roberts)⁵ และใน Encyclopedia of Educational Research⁶ ว่าครูช่างอุตสาหกรรมในฐานะผู้สอน ผู้ประสานงาน ผู้นิเทศ

² เป็ร็อง กิจรัทนี, "ศึกษาความท้องถื่นการสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติงานในระดับวิทยาลัยครู และระดับมัธยมศึกษา" วารสารวิจัยทางการศึกษา, หน้า 70.

³ Walter C. Schwertsinske, "The Federal Occupational Safety and Health Act and Safety Standarts in Shops," Industrial Education: 28.

⁴ John W. Telford, "Job Description for Shop Teachers," Industrial Education: 47.

⁵ Roy W. Roberts, Vocational and Practical Arts Education 2 nd Ed, p. 433.

⁶ Harold E. Mitzel, (Editor in Chief), Encyclopedia of Educational Research 5th Ed, p. 867.

และผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานควรมีความสามารถด้านการสอน การดำเนินงาน การสาธิต การวางแผน การออกแบบ การประเมินผล ตลอดจนการใช้เครื่องมือ-เครื่องจักรกลต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะในการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมซึ่งการอบรมและการปฏิบัติเกี่ยวกับวิชาที่สอนบ่อย ๆ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้

ส่วนระดับการศึกษาของครูกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครูช่างอุตสาหกรรม ดังที่กล่าวสรุปไว้ในงานวิจัยของ เอดี ดี วิราชสมิตา (Ade D. Wirasasmita) ว่า ภูมิหลังทางการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อการสอนภาคปฏิบัติ ความสามารถของครูในการกระตุ้นนักเรียนและการประสานความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นอกจากนี้จากงานวิจัยดังกล่าวยังพบว่าความสามารถในการสอนภาคปฏิบัติของครูช่างอุตสาหกรรมได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบด้านอายุของครู ระยะเวลาในการสอน และระยะเวลาในการมีประสบการณ์ด้านช่างอุตสาหกรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น⁷ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี แม้ว่าจะมีครูบางส่วนที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และจบปริญญาตรีสาขาอื่น แต่ครูเหล่านั้นก็มีพื้นฐานความรู้หรือภูมิหลังทางการศึกษาตรงตามสาขาช่างอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าครูช่างอุตสาหกรรมในโรงเรียนทั้ง 11 แห่ง ในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จการศึกษาในระดับที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพได้ยิ่งขึ้น

7

Ade D. Wirasasmita, "A Study of the Teaching Performance of Vocational Industrial Teachers in Selected High School in Texas" Dissertation Abstracts International: 3370A.

2. ด้านความคาดหวังที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ

การวิจัยครั้งนี้พบว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคาดหวังต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมในระดับสูงที่สุดและระดับสูงตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูมีความปรารถนาในระดับสูงที่สุดและระดับสูงที่จะให้การฝึกงานอาชีพดังกล่าวเกิดขึ้นจริง

อย่างไรก็ตามเมื่อดำเนินถึงผลการวิจัยครั้งนี้ที่ปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรมมีความคาดหวังต่อการฝึกงานอาชีพของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ก็อาจจะกล่าวได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการมองเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพสูงกว่าครูซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้ที่จะว่าจ้างให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรมเขาทำงานในสถานประกอบการของคนต่อไป ดังนั้นถ้าหากนักเรียนขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแล้ว ผลเสียก็จะเกิดขึ้นกับการประกอบกิจการของเจ้าของสถานประกอบการด้วย นอกจากนี้อาจจะเนื่องมาจากข้อมูลที่พบในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 82.72 มีความรู้ด้านช่างอุตสาหกรรมด้วยการศึกษาค้นคว้าเอง⁸ ในขณะที่ครู ร้อยละ 100 มีความรู้ด้านช่างอุตสาหกรรมจากการศึกษาในสถานศึกษา⁹ อีกทั้งจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 64.00 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรมในช่วง พ.ศ. 2520-2529¹⁰ ข้อมูลที่พบดังกล่าวอาจจะมีอิทธิพลต่อระดับความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครู เพราะการที่เจ้าของสถานประกอบการ มีความรู้ ความสามารถด้านช่างอุตสาหกรรมโดยการฝึกฝน และศึกษาค้นคว้าเองนั้นอาจจะทำให้เจ้าของสถานประกอบการมองเห็นความสำคัญของการฝึกงานอาชีพสูงกว่าครู

⁸ ผลการวิจัยจากตารางที่ 7 บทที่ 4 หน้า 148.

⁹ ผลการวิจัยจากตารางที่ 30 บทที่ 4 หน้า 194.

¹⁰ ผลการวิจัยจากตารางที่ 30 บทที่ 4 หน้า 194.

ความแตกต่างของความคาดหวังที่สรุปได้จากการวิจัยในครั้งนี้ก็มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอร์รี่ เอ คอลเลต (Terry A. Collet) ที่กล่าวว่า นายจ้างมีการรับรู้ต่อความรับผิดชอบในการฝึกงานอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแง่บวกมากกว่าครู และนายจ้างก็มีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบหรือให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพให้นักเรียนในทักษะทุกด้าน ยกเว้นทักษะขั้นพื้นฐานมากกว่าครูอีกด้วย นอกจากนี้ คอลเลต ยังได้ให้ข้อเสนอแนะอีกว่า ถ้าหากครูยังมีการรับรู้ และมีความเต็มใจในระดับดังกล่าวต่อการฝึกงานอาชีพที่ออกไป การจัดการศึกษาวิชาอาชีพก็จะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไปอีกเช่นกัน¹¹

ความแตกต่างของความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูก็อาจจะมีผลกระทบบต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพได้ แต่ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าทั้งครูและเจ้าของสถานประกอบการต่างก็มีความคาดหวังต่อการฝึกงานอาชีพอยู่ในระดับสูงและสูงที่สุดทั้งโลกแล้ว ดังนั้นความคาดหวังดังกล่าวก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผลด้านความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูต่อไปนี้ก็จะอภิปรายผลความคาดหวังของทั้ง 2 ฝ่ายไปพร้อม ๆ กันโดยแบ่งความคาดหวังออกเป็น 11 ด้าน ดังได้กล่าวมาแล้ว

2.1 ด้านการฝึกงานอาชีพโดยทั่วไป

ผลการวิจัยปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังต่อด้านการฝึกงานโดยทั่วไปอยู่ในระดับสูงและไม่ปรากฏว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความคาดหวังดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งเจ้าของ

¹¹ Terry A. Collet, "The Perceptions of Teacher-Coordinators and Employers of Senior Cooperative Students as to the Role of the Employers in the Fort Worth Independent School District's Vocational Office Education Program." Dissertation Abstracts International, Vol.45 No.11 (May 1985): 3332A-3333A.

สถานประกอบการ และครูช่างอุตสาหกรรมต่างก็มองเห็นความสำคัญของการฝึกงาน อาชีพที่มีความจำเป็นต่อนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม เพราะการฝึกงาน อาชีพจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะ และมีความพร้อมที่จะออกไปทำงานและมีโอกาสที่จะ ได้รับการพิจารณาให้เข้าทำงานได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ได้สรุปไว้ในการวิจัยของ อาร์โนลด์ ลี จอห์นสัน (Arnold Lee Johnson) ในตอนหนึ่งว่า "ในการรับสมัครคนเข้าทำงาน ในสถานประกอบการทุกครั้ง เจ้าของสถานประกอบการจะให้ความสำคัญต่อการผ่านการฝึกงานอาชีพโดยนายจ้างจะมีความประทับใจ ผู้สมัครเข้าทำงานที่ผ่านการฝึกงาน

มาก่อนแล้วพิจารณารับเข้าทำงานในสถานประกอบการของตน"¹² และปัจจุบันนี้ การรับสมัครคนเข้าทำงานในประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญของการผ่านการฝึกงาน อาชีพแล้ว ทั้งนี้ อาภา ทัศนช่าง แห่งศูนย์แนะแนวการศึกษา และอาชีพ กรมวิชาการ กล่าวว่า "ขณะนี้หน่วยงานเอกชนทั้งหลายที่รับสมัครคนเข้าทำงานต่างก็ระบุประสบการณ์ ในการทำงานเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกแล้ว"¹³ ดังนั้นการฝึกงานอาชีพอาจจะ ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสทำงานหามาได้มากขึ้น หลังจากสำเร็จการศึกษา

เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังสูง ต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรจะคำนึงถึงความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกด้วย นั้นอาจจะเนื่องมาจากทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มองเห็นความสำคัญ ของนักเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกที่จะต้องเป็นลูกจ้างต่อไปในอนาคต ทั้งนี้การเอา รักรักเขาเปรียบหรือการมุ่งฝึกเพื่อหวังผลกำไรอย่างเดียว หรือมุ่งสนองความต้องการ ของนายจ้างฝ่ายเดียวนั้นอาจจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กิดตามมา เช่น ปัญหาความ

¹² Arnold Lee Johnson, "A Comparative Study of Selected Vocational Training Graduates with On-the-Job Trainees: An Analysis of Employers' Perceptions." Dissertation Abstracts International, Vol.43 No.07 (January 1983): 2330A.

¹³ อาภา ทัศนช่าง "การแนะแนวอาชีพเพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน" สารพัฒนาหลักสูตร, 51 (มิถุนายน 2529): 25

ขัดแย้งระหว่างนายจ้างและผู้เข้ารับการศึกษา และปัญหาที่ผู้เข้ารับการศึกษาไม่มีเจตคติใน
แง่ลบต่อการฝึกงานอาชีพ และต่อเจ้าของสถานประกอบการ เรื่องนี้ได้มีกล่าวไว้ใน
วารสาร Social and Labour Bulletin เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เข้ารับ
การฝึกในประเทศไทยสวิตเซอร์แลนด์ ที่มีต่อการฝึกงานอาชีพว่า

...การฝึกงานอาชีพส่วนใหญ่ในประเทศไทยสวิตเซอร์แลนด์จะเน้นหรือหวัง
ผลกำไรจนเกินไป จึงทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่ รู้สึกคล้ายกันว่าพวกเขา
เป็นเพียงกรรมกรที่ใครรับจ้างแรงงานทำจุกจกการทำงานหนัก และน่าเบื่อ
เพื่อชื่อเสียงของสถานประกอบการ โดยผู้เข้ารับการฝึกมีรายได้ 50.00
เห็นว่าการสามารถผลิตฝึกงานอาชีพได้จะเลิกทันที และรายได้ 90.00 เห็น
ว่าพวกเขาไม่มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผนการฝึกงานอาชีพ
และมีส่วนร่วมในการจำกัดขอบเขตของความรับผิดชอบที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ
ที่เหมาะสมกับสถานภาพของผู้เข้ารับการศึกษา¹⁴

เจ้าของสถานประกอบการและครูทางก็มีความคาดหวังสูง
ต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรจะมุ่งฝึกโดยคำนึงถึงหลักสูตรที่นักเรียนศึกษาอยู่
ด้วยนั้น อาจจะไม่เอามาจากเจ้าของสถานประกอบการและครูทางก็เห็นความสำคัญ
ของหลักสูตร และยอมรับว่าหลักสูตรวิชาอาชีพที่กระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้นนั้นมีความ
เหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชัย พันธเสน (Apichai
Pantasen) ที่กล่าวว่า "นายจ้างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรด้านอาชีพศึกษา
สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยธุรกิจของกรมพณิชยกรรม"¹⁵

¹⁴ "Apprenticeship: Gaps to be filled." Social and Labour Bulletin, No.4 (December 1981): 508.

¹⁵ Apichai Pantasen, A Study of Employment Aspects of Vocational Education in Thailand (1970-1975); Research Report Series (Bangkok: The Faculty of Economics, Thammasat University, 1981) หน้า ๗. (ภาษาไทย)

ดังนั้นจากความเห็นของนายจ้างที่มีต่อหลักสูตรอาชีวศึกษา จากงานวิจัยดังกล่าว เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่านายจ้างย่อมจะมีความคิดความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรเทียบ เท่ากับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของ กรมอาชีวศึกษานั้น มีความเหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติ เกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพ

ความคาดหวังต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรจะมีผู้ติดตามความต้องการของเจ้าของสถานประกอบการและควรจะได้รับความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการตามที่เจ้าของสถานประกอบการมีความพอใจนั้น เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังสูงที่สุดและครูมีความคาดหวังสูง ทั้งนี้

อาจจะเนื่องมาจากทั้ง เจ้าของสถานประกอบการและครู ต่างก็เห็นว่าเจ้าของสถานประกอบการเป็นนายจ้างที่รู้ทิศทางและระบบของธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการที่นายจ้างสามารถฝึกฝนให้นักเรียนมีความสามารถและมีทักษะในวิชาชีพตามความต้องการของตนได้ก็หมายถึงการมีงานทำของนักเรียนต่อไปในอนาคตนั่นเอง ถ้าหากนักเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกคนใดไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามความต้องการของนายจ้างแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์และทักษะในวิชาชีพน้อยและจะมีโอกาสในการหางานทำน้อยด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาร์โนลด์ ลี จอห์นสัน (Arnold Lee Johnson) ที่กล่าวว่า "ลูกจ้างที่ขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกงานมาก่อนจะประสบปัญหาในการหางานทำมากกว่าลูกจ้างที่มีประสบการณ์ในการฝึกงานอาชีพ"¹⁶

¹⁶ Arnold Lee Johnson, "A Comparative Study of Selected Vocational Training Graduates with On-the-Job Trainees: An Analysis of Employers' Perceptions." Dissertation Abstracts International, 2330A.

อนึ่ง ความร่วมมือที่มีต่อการฝึกงานอาชีพนั้นควรเป็นไปตามความพอใจของเจ้าของสถานประกอบการย่อมจะแสดงให้เห็นว่าทั้งครูและเจ้าของสถานประกอบการต่างก็มองเห็นคุณค่า ความสำคัญในการทัศนคติของบุคคลอย่างอิสระเพราะการที่เจ้าของสถานประกอบการจะให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลหลายประการทั้งที่กล่าวมาแล้ว เช่น ขนาดของสถานประกอบการ จำนวนบุคลากรและความพอใจก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพจากเจ้าของสถานประกอบการควรจะใช้วิธีการกระตุ้น ชี้แจง เชิญชวน และขอความร่วมมือ ทั้งที่ จำเนียร จวงตระกูล¹⁷ และ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร¹⁸ ได้เสนอแนะไว้ว่า การขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพนั้นรัฐบาลควรจะทำให้กำลังใจด้วยการรูงใจ แนะนำและประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อมวลชนทุกประเภท เพื่อกระตุ้นให้เจ้าของสถานประกอบการมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพ

ข้อเสนอแนะในบทความดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพนั้นรัฐบาลไม่ควรจะออกระเบียบหรือกฎเกณฑ์บังคับให้เจ้าของสถานประกอบการรับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพ เพราะการออกระเบียบกฎเกณฑ์ไปบังคับเจ้าของสถานประกอบการนั้นนอกจากจะไม่ได้รับความร่วมมือแล้วอาจจะทำให้เจ้าของสถานประกอบการมีเจตคติในแง่ลบต่อรัฐบาลได้

จึงอาจสรุปได้ว่า การที่เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังสูงต่อค่านการฝึกงานอาชีพโดยทั่วไปนั้นอาจเนื่องมาจากทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังว่าการฝึกงานอาชีพนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้มีความสามารถและทักษะในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของสถานประกอบการ

¹⁷ จำเนียร จวงตระกูล, "การฝึกชมรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพช่วยแก้ปัญหาของชาติได้อย่างไร" แรงงานสัมพันธ์: 50.

¹⁸ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "ทิศทางการพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ" มิตรครู, ปีที่ 28, ฉบับที่ 2, บันทึกหลัง (มกราคม 2529): 17.

จะมองเห็น ความจริงข้อนี้เป็นอย่างดี ดังที่โคกล่าวไวในท่อนหนึ่งของงานวิจัยของ รูบี้ แบตเทิล โคชรัน (Ruby Battle Cochran) ว่า "ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุดของ นายจ้างที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาวิชาอาชีพคือโรงเรียนต้อง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ทำงานหรือได้ปฏิบัติจริง ๆ ใหม่มากยิ่งขึ้นโดยเน้นหนักด้านทักษะในการปฏิบัติงาน"¹⁹

2.2 คำนู้เข้ารับการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูจะมีความคาดหวังต่อค่านู้เข้ารับการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ความคาดหวังของทั้ง 2 ฝ่ายอยู่ในระดับสูงซึ่งเป็นระดับที่สามารถแสดงให้เห็นว่ากรที่เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังสูงต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้นักเรียนหรือค่านู้เข้ารับการฝึกมีทักษะในการทำงานดีขึ้น มีความพร้อมในการทำงานและมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น รู้จักรักษาความปลอดภัยในการทำงาน ตัดสินใจในกระบวนการของการทำงานและมีมนุษยสัมพันธ์กับคนในสังคมดีขึ้น ทั้งยังช่วยให้เป็นคนตรงต่อเวลา อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็เห็นว่า การฝึกงานอาชีพเป็นลักษณะของการเรียนรู้ในรูปของการปฏิบัติ ดังนั้นการฝึกงานอาชีพจะสามารถช่วยชักเถลาค่านู้เรียนหรือค่านู้เข้ารับการฝึกให้มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานอันประกษคว้ยความพร้อมในการทำงาน ทักษะในการทำงาน การตัดสินใจในกระบวนการของการทำงาน ฯลฯ ให้ดีขึ้น ในเรื่องนี้ ซิลเวีย เจ บราวน์ (Sylvia J. Brown) โคกล่าวว่าการฝึกงานอาชีพจะสามารถส่งเสริมให้ค่านู้ผ่านการฝึกงานมีพฤติกรรมในเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพได้ดียิ่งขึ้น แต่การฝึกงานอาชีพจะไม่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นนามธรรมเช่น ความจริงใจหรือความซื่อสัตย์ของค่านู้ผ่านการฝึกงานได้

19

Ruby Battle Cochran, "Instructors' and Employers' Perceptions of the Adequacy of Training in Four Selected Secondary Vocational Programs," Dissertation Abstracts International, Vol. 46 No. 01 (July 1985): 134A.

โดยตรง²⁰

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยและบทความต่างๆที่ยืนยันว่าการฝึกงานอาชีพมีประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอย่างยิ่ง ซึ่งจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

งานวิจัยของ อาร์โนลด์ เซซิล แพลงก์ (Arnold Cecil Plank) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาอาชีพแสดงความรู้ลึกซึ้งของ ทนความสามารถและทักษะต่างๆในการปฏิบัติที่ได้รับในขณะที่ศึกษาอยู่นั้นมีประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการทำงานของตนในปัจจุบัน"²¹

งานวิจัยของ บอบบี้ เรย์มอนด์ ฮันเตอร์ (Bobby Raymond Hunter) ก็ได้อธิบายไว้ตอนหนึ่งว่า

ผู้เข้ารับการฝึกทั้งชายและหญิงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ารับการฝึกงานอาชีพ เพราะการฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกสามารถพัฒนาทักษะในการ ปฏิบัติงานของตนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้พวกเขายังมีโอกาสที่จะได้งาน ใหม่มากยิ่งขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีทักษะใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน²²

20

Sylvia J. Brown, "The Relationship of Cooperative Education to Organizational Socialization and Sense of Power in First Job After College," Dissertation Abstracts International, Vol. 46 No. 8 (February 1986) : 2201A.

21

Arnold Cecil Plank, "A Comparative Analysis of the Post-Secondary Experiences of Students Who Completed Vocational and Regular High School Programs," Dissertation Abstracts International, Vol. 36 No. 1 (July 1975): 259A.

22

Bobby Raymond Hunter, "An Investigation of Skill Training Preferences of Adults in the Moore-Norman Vocational Technical School District 17," Dissertation Abstracts International: 7235A-7236A.

งานวิจัยของ อาร์โนลด์ ลี จอห์นสัน (Arnold Lee Johnson) ก็โต้กล่าวว่า "นายจ้างจะให้ความสำคัญต่อการผ่านการฝึกงานอาชีพทุกครั้งที่มีการพิจารณารับคนเข้าทำงานและนายจ้างจะมีความประทับใจผู้สมัครเข้าทำงานที่เคยผ่านการฝึกงานและจะพิจารณารับเข้าทำงาน"²³

นอกจากนั้น ราล์ฟ เรสสเลอร์ (Ralph Ressler) ยังโต้กล่าวว่า "การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้นักเรียนก้าวไปสู่โลกของการทำงานได้ง่ายขึ้น"²⁴

เดวิด ชวอทซ์ (David Schwartz) ยังโต้กล่าวอีกว่า ในกาทำงานด้านอุตสาหกรรมนั้นผู้ที่มีความชำนาญหรือมีทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นอย่างดี ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งเพราะบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงของว่างระหว่างโรงเรียนและโลกของการทำงานได้เป็นอย่างดี²⁵

และบทความในวารสาร Social and Labour Bulletin ก็มีข้อสรุปว่า "การฝึกงานอาชีพเป็นระบบของการปฏิบัติงานที่สามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะหรือมีความชำนาญเพื่อช่วยให้พวกเขาเหล่านั้นสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถในการปฏิบัติงานและสามารถปรับตัวให้เหมาะสมต่อการทำงานตามสาขาอาชีพของตน"²⁶

23

Arnold Lee Johnson, "A Comparative Study of Selected Vocational Training Graduates with On-the-Job Trainees: An Analysis of Employers' Perception." Dissertation Abstracts International: 2330A.

24

Ralph Ressler, "How to Break Down the Wall between School and Work?" Industrial Education, Vol. 63, No. 2 (February 1974): 36.

25

David Schwartz, "The Great Gap." Industrial Education: 42.

26

"Linked Work and Training." Social and Labour Bulletin, No. 4 (December 1980): 491.

ข้อสรุปจากงานวิจัยและบทความต่าง ๆ ที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าการฝึกงานอาชีพจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการทำงานได้อย่างปลอดภัย และมีโอกาสที่จะไต่งานท่ามกลางยิ่งขึ้น ทั้งนี้เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังเอาไว้

ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้นักเรียน หรือผู้เข้ารับการฝึกมีความซื่อสัตย์ในการทำงานนั้นจะเห็นได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการ มีความคาดหวังในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการ เห็นว่าความซื่อสัตย์ของบุคคล ไม่อาจสามารถฝึกหัดได้โดยตรงด้วยการฝึกงานอาชีพ ซึ่งคำสรุปก่อนหน้านี้ในงานวิจัยของ ซิลเวีย เจ บราวน์ (Sylvia J. Brown) ที่กล่าวว่า "การฝึกงานอาชีพไม่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นนามธรรมของผู้เข้ารับการฝึก ได้โดยตรง"²⁷ จะสามารถสนับสนุนความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามเมื่อผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคาดหวังต่อข้อความดังกล่าวในระดับสูง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากครูเห็นว่ากระบวนการในการฝึกงานอาชีพ จะมีส่วนช่วยให้นักเรียน หรือผู้เข้ารับการฝึกมีความซื่อสัตย์ ในการทำงานได้ เพราะความซื่อสัตย์เป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในสังคม ทั้งนี้ โรเบิร์ต ลี แมคลาฟลิน (Robert Lee McLaughlin) ได้กล่าวสรุปไว้ในงานวิจัยว่า "ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่นักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมควรมีคือ มีบุคลิกภาพ และพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ"²⁸ จึงอาจกล่าวได้ว่าครูมีความคาดหวัง

²⁷ Sylvia J. Brown, "The relationship of cooperative Education to Organizational Socialization and Sense of Power in First Job After College." Dissertation Abstracts International:2202A.

²⁸ Robert Lee McLaughlin, "Identifying Leadership Competencies for Vocational Secondary School Youth in Trade and Industrial Programs in Washington State." Dissertation Abstracts International: 5423A.

ในระดัสูง ท่อข้อความก้งกล่าว เพราะครูหวังว่าเมื่อนักเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกมีความซ้อสัตย์ในการทำงานก็จะเป็นที่ทองการของนายจ้างต่อไป

ส่วนข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ฝึกเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกได้รับเงินเก็ชหรือค่าคอมแทนสูงนั้น การวิจัยพบว่าครูมีความคาคหวังในระดัปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับอัตราเงินเก็ชของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ทั้ง วช.1 และ วช.2 ว่าจะได้รับเงินเก็ช 1,620 บาท และ 1,950 บาท²⁹ ตามลำดับ เมื่อได้ทำงานในหน่วยงานราชการ ส่วนหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ³⁰ และหน่วยงานเอกชน³¹ ก็มีเกณฑ์กำหนดอัตราเงินเก็ชของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับก้งกล่าว โดยไม่ได้มีการพิจารณาว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะผานการฝึกงานในสถานประกอบการหรือไม่ ส่วนสาเหตุที่เจ้าของสถานประกอบการมีความคาคหวังในระดัสูงท่อข้อความก้งกล่าวอาจจะเนื่องมาจาก เจ้าของสถานประกอบการหวังว่าการฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานได้ เมื่อมีทักษะเพิ่มขึ้น และความก้าวหน้าก้งกล่าวก็จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกมีรายได้สูงขึ้นด้วย ก้งที่ไคกล่าวไว้ในงานวิจัยของ บอบบี้ เรยมอนค ฮันเทอร์ (Bobby Raymond Hunter) ว่า "ผู้เข้ารับการฝึกเห็นว่า การฝึกงานอาชีพ ช่วยให้ตนมีโอกาสไคงานใหม่มากยิ่งขึ้นเมื่อได้เรียนรู และ มีทักษะใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน"³²

²⁹ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 วิชาอาชีพ 2 (วช.2) (กรุงเทพฯ: ฝ่ายนิเทศการสสอนมัธยมศึกษา วิทยาลัยนิเทศ กรมสามัญศึกษา, 2527), กาน่า.

³⁰ "เงินเก็ชรัฐวิสาหกิจช้ยชนะจากการท่อสู; บทรายงาน" ข่าวคนงาน, 1 (15-30 มีนาคม 2522): 29

³¹ สมสละ จีระพันธ์ "การกำหนดอัตราเงินเก็ช; บทบรรณาธิการ" วารสารข้าราชการ 21 (มีนาคม 2519): 3

³² Bobby Raymond Hunter, "An Investigation of Skill Training Processes of Adults in The Moore-Norman Vocational Technical School District 17." Dissertation Abstracts International:7236A.

อย่างไรก็ตาม เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังในค่านิยมผู้เข้ารับการศึกษา แม้ว่าความคาดหวังต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษาที่มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้รับเงินเดือนสูง จะมีระดับปานกลางก็ตาม แต่การฝึกงานอาชีพก็มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการศึกษาที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ ดังที่ กวี วงศ์พูน ไก่กล่าวไว้ว่า การฝึกงานอาชีพจะช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษามีทักษะ ความพร้อม การตัดสินใจ มีมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนมีความตรงต่อเวลาในการทำงาน³³

2.3 ค่านิยมการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังในค่านิยมการฝึกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และความคาดหวังดังกล่าวอยู่ในระดับสูง จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้ง เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็คาดหวังว่าการปฐมนิเทศผู้เข้ารับการศึกษา ก่อนการฝึกจริงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการศึกษา เพราะจะช่วยให้ทราบถึงจุดประสงค์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อปฏิบัติต่างๆ ในการฝึก เป็นต้น ดังที่ น้อย ศิริโชคิ กล่าวว่าการปฐมนิเทศจะช่วยให้นักเรียนหรือผู้เข้ารับการศึกษา รู้จักหน่วยงานหรือองค์การ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนกฎ ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกงานใดก็ตาม³⁴

ส่วนสาเหตุที่ทั้ง เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพควรฝึกตามคำแนะนำหรือคำสั่งของผู้ควบคุมการฝึกอาจเนื่องจาก เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็เห็นว่า การฝึกงานอาชีพเป็นการศึกษาภาคปฏิบัติอย่างหนึ่งซึ่งควรจะมีผู้ที่คอยทำหน้าที่แนะนำสั่งงาน ทักเตือน และคอยควบคุมให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับผู้เข้ารับการศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้รับทักษะในวิชาชีพตามสาขาของตนอย่างเพียงพอ

³³ กวี วงศ์พูน, "หลักสูตรที่มีการฝึกงาน ประสพการณ์ที่ทรงยอมรับ"

สารพัฒนาหลักสูตร : 27.

³⁴ น้อย ศิริโชคิ, เทคนิคการฝึกอบรม, หน้า 17.

ที่จะนำไปใช้ในการประกออาชีพได้ ผู้ควบคุมการฝึกมีความสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกงานอาชีพ ดังที่ มอนิกา จาไมสัน เวย์ (Monika Jamieson Wray) ซีลาห์ ฮิลล์ (Sheelagh Hill) และ จอห์น คูลแบร์ (John Coolbear) ได้กล่าวว่า ผู้ควบคุมการฝึกในสถานประกอบการจะเป็นผู้ที่คอยประสานงานในการฝึกงานอาชีพ แนะนำผู้เข้ารับการฝึก สอนวิธีการปฏิบัติงานให้กับผู้เข้ารับการฝึก สาธิตวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนคอยเป็นผู้ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกในขณะปฏิบัติงาน³⁵ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการฝึกงานอาชีพตามคำแนะนำหรือคำสั่งของผู้ควบคุมการฝึก เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งที่เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวัง

สูงต่อความที่ทั้ง เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังสูงต่อความที่ว่า ควรจะมุ่งฝึกเฉพาะทักษะที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง เท่านั้นอาจเนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็เห็นว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการควรฝึกเฉพาะทักษะที่เข้มข้นเพื่อการประกออาชีพโดยมุ่งฝึกทักษะในการปฏิบัติงานระดับฝีมือไม่ใช่ระดับพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอรี เอ คอลเลท (Terry A. Collet) ที่สรุปว่า " เจ้าของสถานประกอบการมีความกระตือรือร้นและเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อการฝึกงานอาชีพให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะทุกด้าน ยกเว้นทักษะขั้นพื้นฐาน"³⁶ ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวตรงตามความคาดหวังของทั้ง เจ้าของสถานประกอบการและครูที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำเอาทักษะที่ได้รับจากการฝึกงานอาชีพไปใช้

35

Monika Jamieson Wray, Sheelagh Hill, and John Coolbear, Employer Involment in Schemes of Unified Vocational Preparation, pp.83-84

36

Terry A. Collet, "The Perceptions of Teacher-Coordiators and Employers of Senior Cooperative Students as to the Role of the Employer in the Fort Worth Independent School District's Vocational Office Education Program!" Dissertation Abstracts International : 3332A-3333A.

ในการประกอบอาชีพต่อไป

2.4 คำนวณเวลาในการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูจะมีความคาดหวังกับเวลาในการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีระดับความคาดหวังที่สูงที่สุด และระดับสูงตามลำดับ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นความคาดหวังที่อยู่ในระดับที่สามารถมองชี้ได้ว่าทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็เห็นความสำคัญของเวลาในการฝึกงานอาชีพว่าควรจะถูกกำหนดไว้อย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและควรจะถูกกำหนดไว้อย่างต่อเนื่องกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายเห็นว่าทักษะในการปฏิบัติงานนั้น ไม่สามารถจะวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ ดังนั้นการกำหนดเวลาในการฝึกงานอาชีพจึงคำนึงถึงการมีทักษะอย่างเพียงพอในสาขาอาชีพนั้น ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกเป็นสำคัญ ดังนั้นการกำหนดเวลาดังกล่าวจึงควรคำนึงถึงทักษะที่ผู้เข้ารับการฝึกได้รับอย่างเพียงพอและองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งที่คณะกรรมการแห่งประเทศไทย ออสเตรเลียที่ศึกษาถึงวิธีการฝึกงานอาชีพในทวีปยุโรป (Australia Tripartite Mission to Study Methods of Training Skilled Workers in Europe) กล่าวไว้

... ไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่สามารถยืนยันได้ว่ากำหนดเวลาในการฝึกงานอาชีพแต่ละครั้งนั้นกำหนดจากพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ หรือกำหนดจากระดับความสมบูรณ์ของงานอาชีพที่ฝึก แต่การฝึกงานอาชีพแต่ละครั้งจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ควบคุมการฝึก (Trainers) ใดฝึกฝนใหญ่เข้ากับการฝึกมีทักษะในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพนั้น ๆ อย่างเพียงพอแล้วนั่นเอง...³⁷

นอกจากนั้น คณะกรรมการดังกล่าวยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเวลาในการฝึกงานอาชีพคือ³⁸

³⁷ Australia Tripartite Mission to Study Methods of Training Skilled Workers in Europe, The Training of Skilled Workers in Europe, p. 36.

³⁸ Ibid., p. 37.

1. ความเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมจากระดับเล็กๆเป็นระดับใหญ่ ๆ หรือจากภาครัฐไปเป็นเอกชน หรือจากจักร หน้าที่ในการปฏิบัติหรือขอบเขตของทักษะที่ของการใดรับการฝึกฝนนั้นคงเปลี่ยนแปลงไป
2. การพัฒนาระบบการฝึกงาน เช่นการพัฒนาจากการฝึกด้วยมือเป็นวิธีการฝึกโดยใช้เครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เป็นต้น
3. งบประมาณหรือความช่วยเหลือจากรัฐบาลที่ได้รับในการฝึกแต่ละครั้ง
4. ความรู้พื้นฐานภาคทฤษฎีของผู้เข้ารับการฝึก
5. เทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการฝึกแต่ละสาขา
6. ความรู้พื้นฐานภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึก
7. การยอมรับของสมาคมอุตสาหกรรมว่าผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะเพียงพอ
8. ความเหมาะสมที่ผู้เข้ารับการฝึกควรจะเป็นผู้ปฏิบัติงานใด เพื่อเลี้ยงชีพของตนโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีองค์ประกอบอื่น ๆ หลายประการที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพแต่ละครั้งโดยต้องคำนึงถึงทักษะในวิชาชีพที่ผู้เข้ารับการฝึกได้รับ เป็นสำคัญเพราะเวลาที่กำหนดในการฝึกงานอาชีพนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพที่ไ้กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ลูอิส รามอน เอสควิลิน (Luis Ramon Esquilin) ว่า "องค์ประกอบด้านเวลาในการฝึกงานอาชีพมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ"³⁹

2.5 ด้านการประสานงาน

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังระดับสูงที่สุดและระดับสูงต่อด้านการประสานงานซึ่งประกอบด้วยความว่าการประสานงานควรดำเนินการโดยคณะกรรมการและจะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจจะเนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มองเห็นความสำคัญของการทำงานในรูปแบบ

³⁹

Luis Ramon Esquilin, "The Characteristic Differences between Successful and Less Successful Employers and Apprentices in the Industrial Trade Registered in the Wisconsin Apprenticeship System!" Dissertation Abstracts International, Vol. 43 No. 01

(January 1982): 96A.

ของคณะกรรมการว่าจะสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะกรรมการแต่ละคนจะมีโอกาสเสนอแนะความคิดเห็น แนะนำ หรือวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการซึ่งโดยทั่วไปแล้วความคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลหนึ่งย่อมจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพมากกว่าความคิดเห็นของคนเพียงคนเดียว ดังที่ แซมูเอล เอ็ม เบิร์ต (Samuel M. Burt) ได้กล่าวว่า "โครงการต่างๆเกี่ยวกับวิชาช่างอุตสาหกรรมนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือในด้านการแนะนำ การแนะแนว การวิเคราะห์ ตลอดจนการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาช่างอุตสาหกรรมในรูปแบบของคณะกรรมการ"⁴⁰

ข้อเสนอแนะดังกล่าวคงจะสามารถสนับสนุนความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น คำกล่าวของ มอนิกาจาไมสัน เรย์ (Monika Jamieson Wray) ซีลาห์ ฮิลล์ (Sheelagh Hill) และจอห์น คูลแบร์ (John Coolbear) ก็ยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการสามารถทำให้การฝึกงานอาชีพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพราะผู้ประสานงานหรือคณะกรรมการประสานงานต้องปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกงานอาชีพอย่างน้อย 3 ประการคือ⁴¹

1. ประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือแผนกต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการ
2. ประสานงานระหว่างผู้เขารับการฝึกกับเจ้าของสถานประกอบการว่าด้วยการปฏิบัติในขณะที่เขารับการฝึก
3. ประสานงานระหว่างโรงเรียนและสถานประกอบการว่าด้วยการเชื่อมโยงความเข้าใจอันดีและขอปฏิบัติที่จะทำให้การฝึกงานอาชีพมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้นเมื่อคณะกรรมการประสานงานปฏิบัติตามที่ดังกล่าวอย่างครบถ้วนแล้ว การฝึกงานอาชีพก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครู

⁴⁰

Samuel M. Burt, Industry and Vocational Education, p. 36.

⁴¹

Monika Jamieson Wray, Sheelagh Hill and John Coolbear, Employer Involvement in Schemes of Unified Vocational Preparation, p. 83.

2.6 คำนการนิเทศและการควบคุมการฝึก

ถึงแม้จะพบว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูจะมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อค่านการนิเทศและการควบคุมการฝึก แต่ระดับความคาดหวังของทั้ง 2 ฝ่ายก็อยู่ในระดับสูงที่สุด ทั้งนี้เพราะเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็คาดหวังเอาไว้ว่าการนิเทศและการควบคุมการฝึกจะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้วผู้นิเทศและผู้นควบคุมการฝึกจะเป็นผู้ที่มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ทั้งทางค่านวิชาชีพและวิชาการโดยทั่วไปเป็นอย่างดี ดังได้กล่าวไว้ในย่อหน้า 2 นอกจากนั้น เจ คัม เมิลยู เกียคิโน (J.W.Giachino) และ ราล์ฟ โอ กัลลิ่งตัน (Ralph O. Gallington) ยังได้กล่าวว่า "ผู้นิเทศการฝึกงานอาชีพจะต้องมีความสามารถในวิชาชีพและวิชาการในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี และจะต้องเป็นผู้ที่สอนหรือทำงานเกี่ยวกับวิชาชีพนั้น ๆ ด้วย" ⁴²

ส่วนความคาดหวังระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า ควรจะนิเทศและควบคุมการฝึกโดยผู้ที่มีความรู้และทักษะในวิชาชีพ เป็นอย่างคั้นนั้นอาจเนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็คาดหวังว่าเมื่อผู้นิเทศและผู้นควบคุมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพเป็นอย่างดีแล้วก็จะสามารถแนะนำและฝึกฝนให้ผู้เข้ารับการฝึกมีทักษะในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ดังที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของ เฮเลน เดนิส ไกรม์ (Helen Denises Grimes) ⁴³ และงานวิจัยของ แม็กไซน์

⁴²

J.W.Giachino, Ralph O. Gallington, Course Construction in Industrial Arts, Vocational and Technical Education, p.45.

⁴³

Helen Denise Grimes, "Practicum Interaction and Its Effects on Trainee Growth, Effectiveness, and Satisfaction with Supervision." Dissertation Abstracts International Vol.46 No.08 (February 1986) : 2276A-2277A.

ซูซาน ฮิลแมน (Maxine Susan Hillman)⁴⁴ ที่กล่าวสรุปไว้ว่า พฤติกรรมของผู้นิเทศ มีอิทธิพลต่อผู้เข้ารับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งกล่าวได้อย่างมั่นใจว่า เมื่อผู้นิเทศมีความสามารถหรือมีสมรรถภาพในการปฏิบัติสูงก็จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีสมรรถภาพในการปฏิบัติสูง เมื่อผู้นิเทศมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูง ผู้เข้ารับการฝึกก็จะประสบความสำเร็จสูงด้วย และเมื่อผู้นิเทศสาธิตวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องในกระบวนการต่าง ๆ ความผิดพลาดต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานก็จะเกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกน้อย เท่าที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าข้อสรุปจากงานวิจัยดังกล่าว สนับสนุนความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูค่านการนิเทศและการควบคุมการฝึกได้เป็นอย่างดี

2.7 ค่านค่าใช้จ่าย

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังต่อค่านค่าใช้จ่ายแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญและต่างก็มีความคาดหวังในระดับสูง แต่ปรากฏว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังต่อข้อความที่ว่า การได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจะทำให้เกิดความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพดีขึ้นโดยครูมีความคาดหวังในระดับสูงในขณะที่เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเห็นว่าเงินอาจมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการฝึก คีขึ้นเพราะเงินหรืองบประมาณเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลกระทบต่อกรฝึกงานอาชีพดังที่กล่าวไว้ในการอภิปรายผลค่านเวลาในการฝึก (หัวข้อ 2.4) แล้ว นอกจากนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้ค่านเงื่อนไขของครูที่มีต่อค่าใช้จ่ายในตารางที่ 48 ยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.00) ต้องการความช่วยเหลือค่านการเงินในการออกนิเทศตามจำนวนค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้ง⁴⁵ ส่วนการที่เจ้าของสถานประกอบการมีความคาดหวังในระดับปานกลางต่อข้อความดังกล่าวอาจเนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการไม่ต้องการความช่วยเหลือ

44

Maxine Susan Hillman, "The Effect of Supervisor's Locus of Control and Employee Behavior on Supervisor's Attributions: In a Simulated Setting!" Dissertation Abstracts International; 3666A-3667A.

45 ผลการวิจัยจากตารางที่ 48 บทที่ 4, หน้า 228.

ทางการเงิน ถ้าหากจะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยจากตารางที่ 25 ที่พบว่า เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.30) ไม่ตอบคำถามที่ว่า นักเรียนต้องจ่ายค่าวัสดุฝึกจะต้องจ่ายเท่าไร⁴⁶ ซึ่งอาจหมายความว่าเจ้าของสถานประกอบการ ไม่คาดหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินเมื่อรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังสูงที่สุดและสูงต่อข้อความที่ว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกงานอาชีพในโรงเรียนนั้น อาจจะเป็นเนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังว่า ถ้าหากฝึกงานในโรงเรียนโดยใช้วัสดุ-เครื่องมือ และเครื่องจักรต่างๆ เหมือนในสถานประกอบการแล้ว จะต้องลงทุนสูงกว่า และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกจะเกิดประโยชน์น้อย ดังนั้นการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการภายใต้สภาพที่แท้จริงของเครื่องมือ เครื่องจักรในการปฏิบัติงานตามการแนะนำและการควบคุมของผู้นิเทศและผู้นิเทศการฝึกแล้วย่อมจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า และได้รับประโยชน์จากผลผลิตที่ได้จากการฝึกอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซี-ลี ชาร์ลส์ คัง (Tze-Li Charles Kang) ว่า การฝึกงานอาชีพสาขาช่างอุตสาหกรรมในสถานประกอบการจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกงานอาชีพในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $\alpha = .05$ ⁴⁷ นอกจากนั้นคังยังได้กล่าวถึงผลการวิจัยที่สำคัญอื่น ๆ อีกว่า⁴⁸

1. การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการให้กำไร (Benefits) มากกว่าการฝึกในโรงเรียน

⁴⁶ ผลการวิจัยจากตารางที่ 25 บทที่ 4, หน้า 183.

⁴⁷ Tze-Li Charles Kang, "The Cost-Benefit Analysis of

Selected Cooperative and In-School Instruction in Vocational Industrial Education at Secondary Level in Taiwan, R.O.C."

Dissertation Abstracts International, Vol. 45 No. 07 (January 1985):

2077A-2078A.

⁴⁸

Ibid.

2. การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการให้ประโยชน์
ย้อนกลับ (Rate-of-Return) มากกว่าการฝึกในโรงเรียน
3. ผู้สำเร็จการศึกษาด้วยการฝึกงานอาชีพในสถาน
ประกอบการ จะใช้เวลาในการศึกษาน้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาที่ฝึกงานอาชีพจากโรงเรียน
เพียงอย่างเดียว

นอกจากนั้น เลวิส อาร์ ฟิเบล (Lewis R. Fibel) ยังได้
กล่าวถึงผลดีของการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการว่า⁴⁹

1. นักเรียนได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินรายได้
2. นักเรียนได้ปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดประสบการณ์ใน
สาขาวิชาชีพของตน
3. ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับข้อมูลย้อนกลับที่แสดงให้
ทราบถึงประสิทธิผลของการฝึกงานอาชีพ
4. สิ้นค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกงานในโรงเรียน
จึงกล่าวได้ว่างานวิจัยและบทความที่กล่าวมาสอดคล้องกับความ
คาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูด้านค่าใช้จ่ายที่ว่า การฝึกงานอาชีพในสถาน
ประกอบการจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกงานอาชีพในโรงเรียน

2.8 คำนวณ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังระดับ
สูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การมีวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือ พร้อมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกมี
ทักษะในวิชาชีพสูง อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายต่างเห็นว่าปัญหาของการขาดทักษะใน
วิชาชีพของนักเรียน เนื่องมาจากการขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก
งานอาชีพ ดังที่ มอริส คัมเบิดยู โรนีย์ (Maurice W. Roney) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่ง

⁴⁹

Lewis R. Fibel, "Should Schools and Industry Train
Technicians?" Industrial Education, Vol.62 No.8 (November 1973):
108.

ว่า "การจัดการศึกษาวิชาชีพที่ล้มเหลวนี้เนื่องมาจากขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการสอน"⁵⁰

นอกจากนั้น ปีเตอร์ บรอสแมน (Peter Brosman) ยังได้กล่าวอีกว่า "การขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดการฝึกงานอาชีพ เพราะโครงการฝึกงานอาชีพต่างๆจะขาดความสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริงถ้าใช้วัสดุ-อุปกรณ์ที่ขาดความเหมาะสม"⁵¹

อย่างไรก็ตามความไม่พร้อมของวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกงานอาชีพไม่ได้หมายถึงการขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือเพียงอย่างเดียว เท่านั้นแต่ยังหมายถึงวัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือที่เก่าหรือล้าสมัยด้วย เพราะถ้าหากว่าวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพมีสภาพดังกล่าวแล้วก็จะ เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้ ดังที่ สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์ ได้กล่าวว่า "การฝึกงานด้วยเครื่องมือ เครื่องจักรที่ล้าสมัยจะทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้จริง ๆ ถึงแม้จะได้รับการว่าจ้างให้เข้าทำงาน นายจ้างต้องเสียเวลาในการฝึกงานให้นักเรียนเหล่านั้นใหม่"⁵² ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการฝึกงานอาชีพที่มีความพร้อมด้วยวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึก มีทักษะในวิชาชีพสูงได้ตามความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครู

50

Maurice W. Roney, "We are Handicapped by Lack of Good Instructional Material." Industrial Education, Vol.61 No.8 (November 1972): 87.

51

Peter Brosman, "Industrial Relations Training for Management." In Training and Research in Industrial Relations in Asia, p.43.

52

สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์, "โรงเรียนโรงงาน มิติใหม่ของการอาชีวศึกษาที่น่าจับตามอง," สยามรัฐ (26 ธันวาคม 2527): 3.

2.9 คำนสถานที่ดี

เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังระดับสูงต่อกำนสถานที่ดี โดยมีความคาดหวังในระดับสูงต่อข้อความที่ว่าสถานประกอบการที่ให้ความช่วยเหลือในการฝึกงานอาชีพจะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นในสังคม อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายหวังไว้ว่าการที่สถานประกอบการใด ๆ ให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพนั้นเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสถานประกอบการนั้น ๆ เพราะการให้บริการแก่นักเรียนหรือการให้ความช่วยเหลือผู้เข้ารับการฝึกอาจกล่าวได้ว่าเป็นการขยายขอบเขตการบริการให้กว้างขวางขึ้น ดังนั้นชื่อเสียงหรือศรัทธา ตลอดจนผลประโยชน์อื่น ๆ ที่สถานประกอบการจะได้รับจากสังคมนั้นเป็นสิ่งที่เจ้าของสถานประกอบการคาดว่าจะเกิดขึ้นในหลังจากที่เจ้าของสถานประกอบการตัดสินใจให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพ ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนอภิปรายผลค่านสถานภาพส่วนตัวของเจ้าของสถานประกอบการ

ส่วนการที่เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุดและสูงต่อข้อความที่ว่าสถานประกอบการที่จะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพนั้นควรจะมีความพร้อมที่จะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ อาจเนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มองเห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกถ้าหากสถานประกอบการเหล่านั้นขาดความพร้อมด้านวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนบริเวณที่เหมาะสมในการฝึกซึ่งได้อภิปรายผลมาบ้างแล้วในค่านวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก นอกจากนี้บทความเรื่องระบบการฝึกช่างอุตสาหกรรมในประเทศเยอรมันของ เกชา ลาวลัยะวัฒน์ ที่กล่าวว่า "สถานประกอบการแต่ละแห่งจะรับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพตามความเหมาะสมกับจำนวนบุคลากร เครื่องมือและเครื่องจักรที่มีอยู่"⁵³ ได้แสดงให้เห็นว่าความพร้อมหรือความเหมาะสมของสถานประกอบการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ

53

เกชา ลาวลัยะวัฒน์, "ระบบการฝึกช่างอุตสาหกรรมในเยอรมัน" สาร
พัฒนาหลักสูตร: 68.

ส่วนข้อความที่ว่าสถานประกอบการที่จะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพควรจะเป็นสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่ นั้นการวิจัยพบว่าเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความคาดหวังในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายมีความเห็นว่าสถานที่ที่รับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพนั้นไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ก็ได้ถ้ถ้การรับนักเรียนแต่ละครั้งมีจำนวนเหมาะสมกับขนาดของสถานประกอบการและวัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือและเครื่องจักรที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ เกชา ลาวัลยะวัฒน์ ที่กล่าวมาแล้วว่า สถานประกอบการแต่ละแห่งจะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพตามความเหมาะสมค่านบุคลากร เครื่องมือและเครื่องจักร นอกจากนี้ข้อมูลค่านเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับความคาดหวังดังกล่าวของเจ้าของสถานประกอบการและครู เพราะเจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.10) กำหนดเงื่อนไขว่าผู้เข้ารับการฝึกแต่ละครั้งควรมีจำนวน 2-3 คน ต่อสถานประกอบการ 1 แห่ง⁵⁴ และครูจำนวนมากที่สุดร้อยละ 26.00 เห็นว่าควรมีจำนวน 5-10 คน ต่อสถานประกอบการ 1 แห่ง⁵⁵

2.10 คำนการประเมินผล

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังระดับสูงที่สุดและระดับสูงต่อค่านการประเมินผล โดยมีความคาดหวังในระดับสูงที่สุดและสูงต่อข้อความที่ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานควรจะเป็นการโดยคณะกรรมการประเมินผล ทั้งนี้

⁵⁴ ผลการวิจัยจากตารางที่ 20 บทที่ 4, หน้า 169.

⁵⁵ ผลการวิจัยจากตารางที่ 43 บทที่ 4, หน้า 214.

อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายต่างเห็นว่า การดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการจะมี ประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับที่ แซมูเอล เอ็ม เบิร์ท (Samuel M. Burt) ได้กล่าวไว้ว่า โครงการต่าง ๆ ด้านวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ แนะนำและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมในรูปของคณะกรรมการ ดังที่ได้กล่าวไว้ในการอภิปรายผลด้านการประสานงาน (หัวข้อที่ 2.5) แล้ว ส่วนสาเหตุที่ทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีความ คาดหวังในระดับสูงที่สุดต่อข้อความที่ว่า การประเมินผลควรจะเน้นด้านการปฏิบัตินั้นอาจ เนื่องมาจากเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็คาดหวังว่าผู้เข้ารับการฝึกงานอาชีพจะมีฝีมือและทักษะเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ หรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ ในการปฏิบัติเป็นสำคัญ ดังนั้นในการประเมินผลการฝึกงานอาชีพจึงควรจะเน้นหนักในการ ปฏิบัติ ดังที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของ อาซิซ อาชราฟ ซาคีห์-เคียน (Aziz Ashrafzadeh-Kian) ตอนหนึ่งว่า "การประเมินผลการฝึกงานอาชีพนั้นไม่ควรจะประเมินว่าการฝึกงาน อาชีพเกิดขึ้นได้อย่างไร แต่ควรประเมินว่าผู้เข้ารับการฝึกประสบความสำเร็จในการ ปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด"⁵⁶ ดังนั้นความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครู ด้านการประเมินผล เป็นสิ่งมีเหตุผลและควรนำไปปฏิบัติในการประเมินผลการฝึกงานอาชีพ ต่อไป

2.11 ด้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวังในระดับสูง ที่สุด และสูงต่อด้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก โดยทั้ง 2 ฝ่ายมีความคาดหวังในระดับ ดังกล่าวต่อข้อความที่ว่า ควรจะฝึกเพิ่มเติมเมื่อผู้เข้ารับการฝึกยังขาดทักษะในการปฏิบัติ งาน ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาซิซ อาชราฟ ซาคีห์-เคียน

56

Aziz Ashrafzadeh-Kian, "Occupations Analysis for Research and Evaluation of Vocational Programs-A Field Study at Hennepin Technical Centers." Dissertation Abstracts International: 409A.

(Aziz Ashrafzadeh-Kian) คังไคกล่าวข้างต้นว่าการประเมินผลการฝึกงานอาชีพ ควรจะเห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด คังนั้น หากผู้เข้ารับการฝึกยังไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติเท่าที่ควรก็ควรจะได้ฝึกเพิ่มเติม ในทักษะต่าง ๆ เหล่านั้น

ส่วนสาเหตุที่เจ้าของสถานประกอบการและครูมีความคาดหวัง ในระดับสูงที่สุดและสูง ต่อข้อความที่ว่าควรจะได้ประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้ารับการฝึกที่มีทักษะ คีแล้วเพื่อใช้ในการสมัครงานต่อไปนั้น อาจเนื่องมาจากทั้งเจ้าของสถานประกอบการและ ครูเห็นว่าถ้าผู้เข้ารับการฝึกมีใบผ่านงานไปแสดงต่อนายจ้างในการสมัครงานแล้วโอกาสที่ จะได้รับพิจารณาให้เข้าทำงานจะมีมากขึ้น คังไคกล่าวไว้แล้วในการอภิปรายผลค่านผู้เข้า รับการฝึก (หัวข้อที่ 2.2) แล้วว่านายจ้างจะมีความประทับใจและพิจารณาผู้ที่เคยผ่าน การฝึกงานอาชีพเข้าทำงาน อย่างไรก็ตามแม้ในอดีตที่ผ่านมาการรับสมัครคนเข้าทำงาน ในสถานประกอบการหรือในบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ในประเทศไทยจะไม่ค่อยให้ความสำคัญ ต่อการผ่านการฝึกงาน แต่ในปัจจุบันนี้สถานประกอบการ ห้างร้านต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญ ของการผ่านการฝึกงานมากยิ่งขึ้น คังที่ อภา ฤกษ์ช่าง ไคกล่าวว่า

... ขณะนี้หน่วยงานเอกชนทั้งหลายที่รับสมัครคนเข้าทำงานต่างก็ระบุ ประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว คังนั้นหน่วยงานราชการควรจะได้เห็นความ สำคัญของประสิทธิภาพในการทำงาน และควรมีเกณฑ์คัดเลือกคนเข้า ทำงานโดยพิจารณาผลการฝึกงานเป็นส่วนประกอบ ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่มุ่งใจให้ โรงเรียนและนัก เรียนเอาใจใส่ต่อการฝึกงานอาชีพหรือการหาประสบการณ์ ในการทำงานเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น⁵⁷

คังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้ทราบว่าการผ่านการฝึกงานอาชีพ กำลังเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการพิจารณารับคนเข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ใน ประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูช่าง อุตสาหกรรมอย่างยิ่ง

⁵⁷ อภา ฤกษ์ช่าง, "การแนะแนวอาชีพเพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน," สารพัฒนา หลักสูตร : 25.

ความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูข้าง
 อุตสาหกรรมที่มีต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่าง
 อุตสาหกรรมทั้งหมด 11 คำน ที่กล่าวมานี้ แม้จะเป็นเพียงความปรารถนาหรือความคิดเห็น
 ที่เป็นนามธรรมแต่ความคาดหวังก็สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมหรือการปฏิบัติต่าง ๆ
 ได้ เช่น ความคาดหวังของครูส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังที่
 ได้กล่าวมาแล้ว เป็นต้น ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความคาดหวังของเจ้าของสถาน
 ประกอบการและครูข้างอุตสาหกรรมที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้จะมีอิทธิพลต่อความร่วมมือ
 ในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระหว่าง
 สถานประกอบการและสถานศึกษาสมดังที่เจ้าของสถานประกอบการและครูได้ตั้งความ
 คาดหวังไว้

3. คำแนะนำที่มีต่อการฝึกงานอาชีพ

การอภิปรายผลคำแนะนําที่มีต่อการฝึกงานอาชีพจะอภิปรายผล เปรียบ
 เทียบ คำแนะนําของเจ้าของสถานประกอบการและครูไปพร้อม ๆ กัน โดยอาศัยข้อมูลที่แสดง
 จำนวนร้อยละสูงที่สุดของแต่ละแนะนํา เป็นหลักและแบ่งเป็นแนะนําต่าง ๆ 10 คำ ดังที่
 เคยกล่าวมาแล้ว

3.1 คำแนะนําผู้เข้ารับการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่กำหนดเงื่อนไขว่าผู้เข้ารับ
 การฝึกควรจะศึกษาในระดับชั้น ม.6 ในขณะที่ครูส่วนใหญ่กำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกควร
 ศึกษาในระดับชั้น ม.4, 5 และ 6 ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ไม่ค่อยสอดคล้องกันนัก แต่เงื่อนไข
 ของครูก็สอดคล้องกับการฝึกงานอาชีพในประเทศไทย เยอรมันที่กล่าวว่า ผู้เข้ารับการฝึกควร
 มีอายุอย่างน้อย 15 ปี และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น⁵⁸ ซึ่งเทียบเท่ากับนักเรียน
 ม.4 ส่วนใหญ่ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามเมื่อคำนึงถึงคุณสมบัติที่ทั้งครูและเจ้าของ
 สถานประกอบการกำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกควรมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติมากพอ

58

เกษรา ลาวัดยะวัฒน์, "ระบบการฝึกช่างอุตสาหกรรมในเยอรมัน," สาร
 พัฒนาหลักสูตร: 68.

สมควร ก็น่าจะเห็นด้วยกับเจ้าของสถานประกอบการ เพราะจากงานวิจัยของ เทอร์รี เอ คอลเลท (Terry A. Collet) ที่เคยกล่าวอ้างไว้ในตอนอภิปรายผลค้นความคาดหวังเกี่ยวกับวิธีการฝึก (หัวข้อ 2.3) ว่าเจ้าของสถานประกอบการมีความกระตือรือร้นและเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อการฝึกงานอาชีพให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกมีทักษะทุกด้านยกเว้นทักษะขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาตามแนวความคิดของ ราล์ฟ อี เมสัน (Ralph E. Mason) ปีเตอร์ จี เฮนส์ (Peter G. Haines) และลอร์เรน ที เฟอร์นาโด (Lorraine T. Furtado) ซึ่งเคยได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้วว่าผู้เข้ารับการฝึกควรจะมีความอายุครบ 16 ปี เป็นอย่างต่ำ และมีความรู้ด้านปฏิบัติเกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรมบ้าง⁵⁹

จากงานวิจัยและบทความดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นด้วยกับเจ้าของสถานประกอบการมากกว่า เพราะการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการควรจะเป็นการฝึกงานอาชีพเทคนิคเข้มข้นซึ่งสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกออกไปประกอบอาชีพได้ ส่วนนักเรียนชั้น ม.4 และ ม.5 นั้นควรจะฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานในโรงเรียนก่อน

ส่วนการแต่งตั้งและการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกระหว่างฝึกงานอาชีพนั้น ทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็กำหนดว่านักเรียนควรจะต้องชุกชุมฝึกและปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้ง 2 ฝ่ายต้องการให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและเชื่อฟังคำสั่งสอนของเจ้าของสถานประกอบการและผู้ควบคุมการฝึก เพื่อความเป็นระเบียบในการฝึกงานอาชีพ ดังที่ โรเบิร์ต ลี แมคคลาฟลิน (Robert Lee McLaughlin) ได้กล่าวถึงลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมว่า นักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะสำคัญ 2 ประการที่แสดงให้เห็นถึงความมีวินัยและความเป็นระเบียบ คือการปฏิบัติตามคำสั่งและการมีความประพฤติดี⁶⁰

59

Ralph E. Mason, Peter G. Haines, Lorraine T. Furtado, Cooperative Occupational Education, pp. 358-359.

60

Robert Lee McLaughlin, "Identifying Leadership Competencies for Vocational Secondary School Youth in Trade and Industrial Programs in Washington State." Dissertation Abstracts International: 5423A.

นอกจากนี้งานวิจัยของ ลัคซิลลี คูนเคิล (Lucille Kunkle) ก็ได้กล่าวถึงการรับรู้ของครู นายจ้างและลูกจ้างต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกงาน อาชีพว่า ผู้เข้ารับการฝึกควรจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่งตัวสะอาดเรียบร้อย ตรงต่อเวลา และปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี⁶¹ จะเห็นได้ว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมา ส่วนเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกในแต่ละครั้ง ในสถานประกอบการแต่ละแห่งนั้น ครูกำหนดว่าควรมีจำนวนประมาณ 5-10 คน ในขณะที่เจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าควรมีจำนวน 2-3 คนเท่านั้น และเมื่อพิจารณาจากบทความของ เกชา ลาวลยะวัฒน์ ที่เคยกล่าวไว้ในวารสารปริทัศน์ผลค้ำสถานฝึก (หัวข้อ 2.9) ว่า เจ้าของสถานประกอบการแต่ละแห่งจะรับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพตามความเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรและเครื่องมือเครื่องจักรในสถานประกอบการ ดังนั้นการที่เจ้าของสถานประกอบการเห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกแต่ละครั้งควรมีจำนวน 2-3 คน จึงหมายถึงขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบที่เจ้าของสถานประกอบการจะช่วยเหลือในค้ำงานการฝึกงานอาชีพได้ ดังนั้นหากสถานศึกษาแห่งใดจะขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการในการฝึกงานอาชีพก็ควรจะกำหนดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการ

3.2 คำนวณวิธีการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูส่วนใหญ่ต่างก็กำหนดเงื่อนไขคำนวณวิธีการฝึกว่าผู้เข้ารับการฝึกควรจะเรียนภาคทฤษฎีและฝึกที่โรงเรียนแล้วฝึกเพิ่มเติมที่สถานประกอบการ ซึ่งกล่าวได้ว่าข้อกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอร์รี่ เอ คอลเลต (Terry A. Collet) ซึ่งเคยกล่าวไว้ในวารสารปริทัศน์ผลค้ำงานวิธีการฝึก (หัวข้อ 2.3) ว่า สถานประกอบการเต็มใจจะฝึกทักษะทุกค้ำให้ผู้เข้ารับการฝึก

61

Lucille Kunkle, "Perceptions of Teachers, Employers, and Workers in Selected Allied Health Occupations Concerning the Importance of Occupational Survival Skills." Dissertation Abstracts International, Vol. 45 No. 11 (May 1985): 3333A.

ยกเว้นทักษะขั้นพื้นฐาน ดังนั้นเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการและครูจึงกล่าวจึง
เป็นเงื่อนไขที่เหมาะสมในการปฏิบัติว่าด้วยการฝึกงานอาชีพระหว่างสถานศึกษาและสถาน
ประกอบการทั่วไป

ส่วนสาเหตุที่ทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็มีเงื่อนไข
สอดคล้องกันว่าควรฝึกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 1 อย่างนั้น อาจจะเป็นเนื่องจากว่าทั้ง
2 ฝ่ายเข้าใจถึงกระบวนการในการปฏิบัติงาน การสาธิตและการแนะนำของครูหรือผู้ควบคุม
การฝึก (Trainers)ว่าจะได้ผลดีเมื่อมีจำนวนผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกน้อย ๆ เท่านั้น
เพราะนักเรียนได้ปฏิบัติงานจริง ๆ ภายใต้การควบคุมหรือการดูแลของครูหรือผู้ควบคุม
การฝึกอย่างใกล้ชิด ดังที่โคลกล่าวไว้ในบทความของ คลาเรนซ์ เอช ไพรทซ์ (Clarence
H. Preitz) และ ดาเรอัส อาร์ ยังก์ (Darius R. Young)ว่า "วิธีการสอนที่เหมาะสม
สำหรับวิชาช่างอุตสาหกรรมนั้นคือวิธีการสอนโดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อสาธิต
วิธีการปฏิบัติงานให้นักเรียนดูอย่างใกล้ชิด"⁶²

ส่วนกระบวนการในการฝึกงานอาชีพที่ครูกำหนดว่าควรฝึกให้
เสร็จเป็นอย่างไร แล้วค่อยฝึกอย่างอื่นในขณะที่เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่กำหนด
ว่าควรฝึกสลับกันเป็นช่วง ๆ ตามลักษณะของงาน แต่ก็ยังมีเจ้าของสถานประกอบการอีกส่วน
หนึ่งกำหนดว่าควรฝึกให้เสร็จเป็นอย่างไร แล้วค่อยฝึกอย่างอื่นเหมือนกับเงื่อนไขของครูนั้น
เมื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในกระบวนการของการฝึกแบบสลับกันเป็นช่วง ๆ ตามลักษณะ
ของงานแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีการที่จะทำให้นักเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกได้รับประสบการณ์
และทักษะในวิชาชีพใดตัวหนึ่ง เมื่อคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถด้านการปฏิบัติของ
นักเรียนก่อนเข้ารับการฝึก แต่วิธีการที่ครูกำหนดดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึก
ได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นระบบระเบียบ เป็นขั้นตอนดีกว่าเพราะการฝึกงาน
อาชีพนั้นคือวิธีการศึกษาอย่างหนึ่ง ดังนั้นกระบวนการในการศึกษาที่ดีควรจะเริ่มจาก

⁶² Clarence H. Preitz, Darius R. Young, "Alberta's Training
a New Kind of Industrial Arts Teacher." Industrial Education, Vol.
62 No. 9 (December 1973): 25.

การสะสมประสบการณ์จากสิ่งต่างๆ ไปหายากต่อเนื่องกันไปตามลำดับ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาและประกอบอาชีพต่อไป ทั้งนี้ คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ไก่กล่าวว่ "การศึกษาคือการสร้างสมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ของมนุษย์ เพื่อการแก้ปัญหาและยังให้เกิดความเจริญงอกงาม"⁶³

ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับเงื่อนไขของครูที่ว่าควรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ฝึกให้เสร็จเป็นอย่าง ๆ แล้วจึงค่อย ฝึกอย่างอื่นต่อไป เพราะกระบวนการดังกล่าวจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกได้สะสมประสบการณ์เพื่อการแก้ปัญหาและการปฏิบัติในการประกอบอาชีพตามสาขาวิชาอาชีพของตนต่อไป

อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานศึกษาขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการฝึกงานอาชีพของนักเรียนก็ควรทำการตกลงกำหนดจำนวนการฝึกที่เหมาะสมด้วย

3.3 คำนวณเวลาในการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูกำหนดเงื่อนไขคำนวณเวลาในการฝึกตรงกันคือควรจะฝึกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และฝึกทั้งวัน ประมาณวันละ 6-8 ชั่วโมง และใน 1 ปีควรจะฝึกเพียง 1 ภาคเรียน โดยครูกำหนดว่าควรฝึกภาคเรียนละ 1 เดือน ในขณะที่เจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าควรฝึกภาคเรียนละ 2 เดือน

จากเงื่อนไขคำนวณเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นด้วยกับเจ้าของสถานประกอบการที่ว่าควรฝึกภาคเรียนละ 2 เดือน ในการฝึกแต่ละครั้ง เพราะระยะเวลาดังกล่าวจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกได้รับทักษะในวิชาชีพได้มากยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ลูอิส รามอน เอ็สควิลิน (Luis Ramon Esquilin) ที่เคยกล่าวไว้ในการอภิปรายผลคำนวณความคาดหวังเกี่ยวกับเวลา (หัวข้อ 2.4) ว่าเวลาในการฝึกมีอิทธิพลต่อ

⁶³ คณะอาจารย์ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, การศึกษา 111 พื้นฐานการศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2527), หน้า 44.

ความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นการกำหนดเวลาฝึกงาน 2 เดือน ใน 1 ภาคเรียน หรือในการฝึกแต่ละครั้ง เป็นเวลาที่ใกล้เคียงกับการกำหนดของ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศไทยที่จัดการฝึกงานอาชีพให้เยาวชนไทยอายุ 16-25 ปี สาขาช่างอุตสาหกรรม หลักสูตร 6 เดือน แล้วส่งเยาวชนเหล่านั้นไปฝึกงานอาชีพแบบเข้มข้นในสถานประกอบการอีก 3 เดือน⁶⁴ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดระยะเวลา 2 เดือนตามเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการจึงเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมเพราะการกำหนดระยะเวลาในการฝึกงานดังได้เคยกล่าวมาแล้วในตอนอภิปรายผลด้านความคาดหวังเกี่ยวกับเวลา (หัวข้อ 2.4) ว่าควรจะคำนึงถึงองค์ประกอบด้านค่าใช้จ่ายและความรู้พื้นฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ฝึกงานอาชีพเป็นเวลา 2 เดือน จึงเป็นเวลาที่เหมาะสม

ส่วนสาเหตุที่เจ้าของสถานประกอบการและครูกำหนดเงื่อนไขว่าควรฝึกช่วงปิดภาคเรียนปลายนั้นเพราะเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนว่างจากการเรียนและมีเวลาฝึกได้เต็มที่ ซึ่งการฝึกงานอาชีพในช่วงเวลาดังกล่าวได้นำมาใช้ในการฝึกงานอาชีพของนักเรียนในประเทศไทยแล้ว ทั้งนี้ได้กล่าวไว้ใหม่บทความของ มะเคื้อ เสมา ซึ่งพอสรุปได้ว่าการฝึกงานอาชีพในช่วงปิดภาคเรียนปลายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทดลองนำมาใช้ใน ช่วงปิดภาคเรียนปลาย พ.ศ.2528 ที่เชียงใหม่ อุดรธานี ชลบุรี และนครศรีธรรมราชซึ่งปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการเป็นอย่างดี แต่ยังไม่สามารถกล่าวสรุปถึงผลของการฝึกได้เต็มที่เพราะเป็นระยะเริ่มแรกของโครงการ⁶⁵

นอกจากนั้น อ่ำพล สิงห์โกวินท์ ยังได้กล่าวอีกว่า การกำหนดช่วงระยะเวลาในการฝึกงานอาชีพ เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะถ้าหากผู้เข้ารับการฝึกสำเร็จ

⁶⁴ อ่ำพล สิงห์โกวินท์, "การบริหารงานฝึกอาชีพ," แรงงานสัมพันธ์ : 58.

⁶⁵ มะเคื้อ เสมา, "การแนะแนวอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน" สารพัฒนา

การฝึกก่อนอื่นปีหรือก่อนตรุษจีน หรือปลายปีงบประมาณ ผู้เข้ารับการฝึกจะมีโอกาสหางานทำได้ยากเพราะห้างร้านจะไม่จ้างคนใหม่ในช่วงเวลาดังกล่าว เพราะจะต้องปิดบัญชีเป็นรายปี นอกจากนี้ยังปรากฏว่าผู้ที่สำเร็จการฝึกสาขาช่างทำความเย็นในหน้าร้อนจะหางานทำได้ง่ายขึ้น⁶⁶

ดังนั้นระยะเวลาและช่วงเวลาในการฝึกงานอาชีพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรจะให้เด็กเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมออกไปฝึกงานอาชีพประมาณเดือนมกราคมถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ หรือเดือนกุมภาพันธ์ถึงสิ้นเดือนมีนาคมของแต่ละปีการศึกษา เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมก่อนที่นักเรียนจะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เพื่อที่จะมีโอกาสหางานทำได้ง่ายขึ้น

3.4 ด้านการประสานงาน

เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็กำหนดเงื่อนไขว่าควร จะประสานงานกันโดยตัวแทนของสถานศึกษาและสถานประกอบการ การประสานงานก่อนการฝึกควรจะประสานงานเพื่อกำหนดเวลาและเงื่อนไขในการฝึก การประสานงานระหว่างการฝึกควรดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการฝึกและการประสานงานหลังการฝึกควรจัดขึ้นเพื่อประเมินผลการฝึก จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขดังกล่าว มีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ แซมูเอล เอ็ม เบิร์ท (Samuel M. Burt) และคำกล่าวของ มอนิกา จาไมสัน เรย์ (Monika Jamieson Wray) กับ ซีลาห์ ฮีล (Sheelagh Hill) ที่กล่าวไว้ในการอภิปรายผล เรื่องความคาดหวังด้านการประสานงาน (หัวข้อ 2.5) ว่าควรจะดำเนินการโดยคณะกรรมการและควรจะประสานงานเพื่อช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ตลอดจนสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานย่อยในสถานประกอบการระหว่างผู้เข้ารับการฝึกกับเจ้าของสถานประกอบการ และระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และเมื่อการฝึกงานสิ้นสุดลงก็ควรจะมีการประเมินผลว่าผู้เข้ารับการฝึกประสบความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพมากน้อยเพียงใด

⁶⁶ อ่ำพล สิงห์โกวิท, "การบริหารงานฝึกอาชีพ" รายงานฉบับพิเศษ : 56.

ส่วนเงื่อนไขที่ว่าควรจะมีประธานงานแบบเป็นทางการและแบบใช้จดหมายหรือเอกสารแบบไม่เป็นทางการกับเป็นทางการผสมกันตามการกำหนดของเจ้าของสถานประกอบการและครู ตามลำดับนั้น กล่าวได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่สอดคล้องกันพอสมควรในทางปฏิบัติ เพราะการติดต่องานโดยทั่วไประหว่างสถาบันต่าง ๆ ก็นิยมใช้วิธีติดต่อแบบเป็นทางการและใช้เอกสารหรือจดหมายติดต่อเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการของสถาบันนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการอยู่แล้ว

ส่วนเงื่อนไขค่าน้ำค่าใช้จ่ายในการประสานงานนั้น เจ้าของสถานประกอบการกำหนดมาให้สถานศึกษาเป็นฝ่ายรับผิดชอบ ส่วนครูกำหนดว่าควรให้ทั้ง 2 ฝ่ายช่วยกันรับผิดชอบ แม้ว่าทั้ง 2 ฝ่ายจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการประสานงานต่างกัน แต่เมื่อพิจารณากระบวนการในการฝึกงานอาชีพซึ่งสถานศึกษาจะต้องเป็นฝ่ายติดต่อและเป็นฝ่ายเริ่มต้นประสานงานเพื่อขอความร่วมมือและต้องเป็นฝ่ายติดตาม ดูแล ประเมินผล ผู้เข้ารับการฝึกว่ามีทักษะในวิชาชีพมากน้อยเพียงใด ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการประสานงานส่วนใหญ่จึงควรให้สถานศึกษาเป็นฝ่ายรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการประสานงานนั้นทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการควรจะทำการศึกษาตกลงกันให้เรียบร้อยก่อนที่จะฝึกงานร่วมกัน

3.5 ด้านการนิเทศและการควบคุมการฝึก

ทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูกำหนดเงื่อนไขด้านการนิเทศและการควบคุมการฝึกว่า ควรจะให้ครูกับเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้นิเทศและควบคุมการฝึกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนผู้ควบคุมการฝึกนั้นควรเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการ เงื่อนไขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูและเจ้าของสถานประกอบการต้องการให้ผู้นิเทศ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานสาขาช่างอุตสาหกรรมโดยตรง เพื่อที่ผู้เข้ารับการฝึกจะได้รับทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมตามสาขาของตนอย่างเหมาะสมกับการประกอบอาชีพต่อไป นอกจากนี้เงื่อนไขดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าครูมีความพร้อมที่จะรับภาระในการไปนิเทศนักเรียนที่เข้ารับการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ

ส่วนเวลาในการนิเทศที่ทั้ง 2 ฝ่ายกำหนดอาจกล่าวได้ว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมมาก เพราะนักเรียนสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนให้มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้นทุก ๆ สัปดาห์ก่อนที่จะมีการฝึกงานอาชีพจะสิ้นสุดลงตามระยะเวลาที่กำหนด

3.6 ค่าใช้จ่าย

เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่กำหนดว่าถ้าจะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของตนจะให้ให้นักเรียนเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินค่าจ้าง และไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐบาล จากเงื่อนไขดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการปรารถนาที่จะรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวก็มีลักษณะสอดคล้องกับการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนในประเทศอื่น ๆ เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผู้เข้ารับการฝึกจะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายไคที่สามารถช่วยเหลือรายจ่ายของครอบครัว ซึ่งก็เคยกล่าวไว้ในพาร์ท 2 เรื่องผลดีของการฝึกงานอาชีพร่วมกัน และเคยกล่าวไว้ในการอภิปรายผลความคาดหวัง ค่าใช้จ่ายแล้วเช่นกัน (หัวข้อ 2.7) ว่านักเรียนจะได้รับค่าตอบแทนจากการเข้ารับการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ

ส่วนครูได้กำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างไปจากเจ้าของสถานประกอบการด้านการให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการโดยครูกำหนดว่ารัฐบาลควรจะต้องอนุญาตให้สถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ เงื่อนไขดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของครูที่เป็นการกระตุ้นให้สถานประกอบการเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพมากยิ่งขึ้น ความเห็นดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของจำเนียร จวงตระกูล ที่กล่าวว่า รัฐบาลควรจะให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและจูงใจเจ้าของสถานประกอบการให้มีส่วนร่วมในการฝึกงานอาชีพมากยิ่งขึ้น คัยการลดยกเลิกภาษีให้สถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพ⁶⁷

ส่วนคำถามที่ว่าค่าใช้จ่ายในการฝึกจะลดลงเมื่อใดก็ตามเฉพาะเจ้าของสถานประกอบการ และได้รับคำตอบว่า เจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะลดลงเมื่อใช้เครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกสัมพันธ์กันโดยไม่

⁶⁷ จำเนียร จวงตระกูล, "การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพ ช่วยแก้ปัญหาของชาติได้อย่างไร" รายงานสัมพันธ์ : 50.

จำกัดจำนวนผู้ฝึก ซึ่งค่าตบนี้ก็สอดคล้องกับค่ากลางของ มานูเอล ซีเมลแมน (Manuel Zymelman) ที่กล่าวว่า

ต้นทุนเฉลี่ย (Average Cost) ในการฝึกงานอาชีพจะลดลงเมื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการฝึกใหม่มากขึ้นโดยใหญ่เขาการฝึกเหล่านั้น วัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการฝึกงานอาชีพรวมกัน ดังนั้นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการฝึกงานอาชีพ จะลดลงหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกและการใช้ทรัพยากร (Resources) ในการฝึกรวมกัน⁶⁸

ส่วนคำถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ครูต้องการในการออกนิเทศผู้เข้ารับการฝึก โดยถามเฉพาะครูนั้น ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ตอบว่าต้องการได้รับค่าพาหนะและค่า เบี้ยเลี้ยงในการออกนิเทศ โดยกล่าวว่าต้องการได้รับตามจำนวนเงินที่ใช้จ่ายจริงในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขที่ครูกำหนดเกี่ยวกับค่าเบี่ยเลี้ยงในการออกนิเทศและค่าพาหนะนั้น ครูส่วนใหญ่ก็ได้กำหนดในขอบเขตที่เหมาะสมและควรมีให้การสนับสนุน เพราะเป็นวิธีการสร้างกำลังใจให้กับครูได้อีกวิธีหนึ่ง ผู้วิจัยคาดว่าความช่วยเหลือดังกล่าวจะเป็นกำลังใจให้ครูร่วมมือในการฝึกงานอาชีพมากยิ่งขึ้น

3.7 คำนวณวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูกำหนดว่าวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือควรจะมีควมพร้อม มีความปลอดภัยสำหรับผู้ฝึก ใช้งานได้ตรงตามหน้าที่ ส่วนจำนวนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกนั้นเจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าไม่จำเป็นต้องมีครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึก ในขณะที่ครูกำหนดว่าควรมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้เข้ารับการฝึก

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเงื่อนไขเกี่ยวกับความพร้อมและสภาพของวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกนั้นทั้งครูและเจ้าของสถานประกอบการกำหนดได้ตรงตามความคาดหวังคำนวณวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก (หัวข้อ 2.8) ที่กล่าวว่า

68

Manuel Zymelman, The Economic Evaluation of Vocational Training Programs, p. 6.

ควรจะมีความพร้อมที่จะใช้ งานและมีความปลอดภัยสำหรับผู้ฝึก ส่วนเงื่อนไขจำนวนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกนั้นจะเห็นได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าไม่จำเป็นต้องครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกก็ได้ ซึ่งการกำหนดดังกล่าวก็สอดคล้องกับเงื่อนไขวิธีการฝึกที่เจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าควรจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ของงาน 1 อย่าง แต่ค่าค่านึงถึงการฝึกที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกสามารถนำเอาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติไปประกอบอาชีพได้จริง ๆ แล้ว จำนวนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือก็ควรจะมีพร้อม คือมีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึก จึงจะสามารถทำให้การฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับครูที่กำหนดว่าวัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกควรมีจำนวนครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึก แต่จากการพิจารณาเงื่อนไขค่านผู้เข้ารับการฝึกของเจ้าของสถานประกอบการที่กำหนดว่าควรจะมีนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ 2-3 คนต่อการฝึกงานแต่ละครั้ง ผู้วิจัยก็คาดหวังว่าสถานประกอบการดังกล่าวจะสามารถหาวัสดุ-อุปกรณ์ให้ครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกได้

3.8 ค่านสถานที่ฝึก

ทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็กำหนดเงื่อนไขค่านสถานที่ฝึกคล้ายกันว่าควรมีลักษณะต่าง ๆ และมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการฝึก ดังต่อไปนี้

มีขนาดเหมาะสม กว้างขวางเพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึก มีพื้นที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ มีห้องเก็บวัสดุ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ที่มีเก็บขยะและเศษวัสดุ มีป้ายนิเทศ-ประกาศค่าเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัย มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม ห้องสุขา ปราศจากการรบกวนจากภายนอก มีความสะดวกปลอดภัยต่อผู้เข้ารับการฝึก มีเครื่องมือคัมพิลิ่ง และมีอุปกรณ์และเครื่องมือเพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลลักษณะต่าง ๆ ทั้งหมดเหล่านี้กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของสถานประกอบการที่มีความเหมาะสมต่อการเป็นสถานที่ฝึกงานอาชีพอย่างยิ่ง เพราะลักษณะต่าง ๆ ขนาดและสถานที่ตั้งของสถานประกอบการนั้นมีความสำคัญต่อการฝึกงานอาชีพ ดังที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ลูอิส รามอน เอ็สควิลิน (Luis Ramon Esquilin) ในตอนหนึ่งว่า "สถานที่ตั้งและขนาด

ของสถานประกอบการมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการฝึกงานอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ"⁶⁹ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานประกอบการที่หึงเจ้าของสถานประกอบการและครูกำหนดนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การฝึกงานอาชีพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.9 คำานการประเมินผล

เจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าจะประเมินผลการฝึกงานเดือนละครั้งในขณะที่ครูกำหนดว่าจะประเมินผล 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง จึงเห็นได้ว่าเงื่อนไขด้านเวลาที่หึง 2 ฝ่ายกำหนดไม่สอดคล้องกันเท่าที่ควร แต่วิธีการกำหนดเวลาในการประเมินผลนั้นควรกำหนดไว้เป็นระยะ ๆ ในช่วงเวลาที่นักเรียนเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ เพื่อจะได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียน ดังที่สาโรช บัวศรี และคณะ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกงานอาชีพว่า "ควรมีการตรวจการฝึกงานเป็นระยะโดยใช้แบบฟอร์มบันทึกการฝึกงาน"⁷⁰ ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับการกำหนดเวลาของครูมากกว่า เพราะถ้าหากนักเรียนฝึกงานอาชีพเป็นเวลา 2 เดือน หรือ 1 เดือนตามการกำหนดของเจ้าของสถานประกอบการและครูด้านเวลาแล้ว การประเมินผลดังกล่าวก็จะดำเนินการได้ 4 ครั้ง และ 2 ครั้งเท่านั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลที่เหมาะสมนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรจะทำการศึกษาตกลงร่วมกันอีกครั้งก่อนการฝึกงานจริง สำหรับการกำหนดตัวผู้ประเมินผลปรากฏว่าหึงเจ้าของสถานประกอบการและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรกำหนดให้ครูและเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้ประเมินผล จากเงื่อนไขดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหึง 2 ฝ่าย ทัศนะที่ว่า การประเมิน

69

Luis Ramon Esquilin, "The Characteristic Differences between Successful and Less Successful Employers and Apprentices in the Industrial Trade Registered in the Wisconsin Apprenticeship System." Dissertation Abstracts International: 96A.

70
สาโรช บัวศรี และคณะ, การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ, หน้า 76.

ผลการฝึกนั้นควรจะเป็นการโดยคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมเป็นอย่างดี และต่างก็มองเห็นความสำคัญของการประเมินผลร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ที่มีการฝึกงานร่วมกัน เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้ทำการประเมินผลการฝึกงานอาชีพร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทความของ โฮเวิร์ด สมิท (Howard Smith) เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกงานอาชีพว่า "ควรประเมินผลกลางเทอมและปลายเทอมโดยให้บุคลากรฝ่ายสถานประกอบการช่วยประเมินผลด้วย"⁷¹

ส่วนเงื่อนไขเกี่ยวกับอัตราส่วนในการให้คะแนนการประเมินผลการฝึกงานอาชีพร่วมกันนั้นปรากฏว่าทั้งเจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็กำหนดว่าควรแบ่งอัตราส่วนในการให้คะแนนการประเมินผลเป็น 50:50 คือทั้ง 2 ฝ่ายให้คะแนนการปฏิบัติงานของนักเรียนเท่ากัน การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทั้ง 2 ฝ่ายต้องการให้กำหนดคะแนนในการประเมินผลการฝึกงานอาชีพในอัตราส่วนที่เท่ากัน

ในการกำหนดอัตราส่วนการประเมินผลคะแนนภาคปฏิบัติต่อภาคทฤษฎีในการเรียนของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น เจ้าของสถานประกอบการกำหนดว่าควรจะใช้อัตราส่วน 60:40 ในขณะที่ครูใช้อัตราส่วน 70:30 จากการกำหนดอัตราส่วนคะแนนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจ้าของสถานประกอบการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีเล็กน้อยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าความรู้ภาคทฤษฎีเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปฏิบัติ ในขณะที่ครูให้ความสำคัญของภาคปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้เพราะครูต้องการให้นักเรียนได้มีความสามารถในการปฏิบัติงานและสามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยมีนิสัยรักการทำงานและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพต่อไป ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งในบทที่ 2 และการอภิปรายผลในหัวข้อ 2.2 และขอกล่าวซ้ำอีกครั้งตามแนวคิดของ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ว่า การสอนภาคปฏิบัติหรือการฝึกงานอาชีพนั้นจะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และทราบแนวทางในการประกอบอาชีพ

71

Howard Smith, "New Approaches in Training." Industrial Education, Vol.61 No.8 (November 1972): 27.

ต่อไป⁷²

เท่าที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมควรเน้นหนักด้านการปฏิบัติ เพื่อที่จะทำให้ นักเรียนมีความสามารถและความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตั้งใ้กล่าวมาแล้ว

3.10 ด้านการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก

เจ้าของสถานประกอบการและครูต่างก็กำหนดว่าผู้ประเมินผลควรเป็นผู้เสนอแนะว่าควรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกที่ยังขาดทักษะในการปฏิบัติงานฝึกอะไรเพิ่มเติม ซึ่งกล่าวได้ว่ามีความสอดคล้องกับความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการ ด้านการประเมินผลที่มุ่งให้ผู้ประเมินผลปรับปรุงแก้ไขและให้ความช่วยเหลือผู้เข้ารับการฝึกให้มีความสามารถในการปฏิบัติยิ่งขึ้น ส่วนการปฏิบัติคือผู้เข้ารับการฝึกที่มีทักษะดีแล้ว นั้นทั้ง 2 ฝ่าย กำหนดว่าควรจะออกประกาศนียบัตรให้เพื่อที่จะได้ใช้ในการสมัครงานต่อไป เพราะในปัจจุบันนี้หน่วยงาน ห้างร้านต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการผ่านการฝึกงานอาชีพ ในการพิจารณารับคนเข้าทำงานมากยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวไว้ในตอนอภิปรายผลด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก (หัวข้อ 2.11) แล้วว่าในปัจจุบันนี้หน่วยงานเอกชนที่รับสมัครคนเข้าทำงานต่างก็ระบุประสบการณ์ในการทำงานแล้ว

เงื่อนไขต่าง ๆ ทั้ง 10 ด้านที่เจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้ ที่กล่าวมานั้นอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกันและอาจเป็นแนวทางที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานว่าด้วยการฝึกงานอาชีพร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการได้เป็นอย่างดี โดยสถานศึกษาอาจนำไปดำเนินการขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพจากสถานประกอบการได้ สำหรับเงื่อนไขที่ยังขาดความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยคาดว่า จะนำมาซึ่งข้อกำหนดร่วมกันได้เมื่อทั้งสองฝ่ายได้ประชุมตกลงกันก่อนที่จะฝึกงานอาชีพร่วมกัน

⁷² สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "แนะแนวชีวิต" มาตุภูมิ (28 ธันวาคม 2527) : 3.

4. ด้านความเห็น ความคาดหวังและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพ

การอภิปรายผลค่านีเป็นการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรม 10 คน และรองหัวหน้าหมวด 1 คน รวม 11 คน จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 11 แห่ง การอภิปรายผลในค่านีจะไม่แบ่งเป็นช้อย่อยและจะไม่เรียงลำดับผลการวิจัยเป็นรายข้อ แต่จะอภิปรายผลคำตอบที่มีส่วนสัมพันธ์กันในค่านีต่าง ๆ ตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมต้องเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและมีทักษะเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพ นอกจากนั้นหัวหน้าหมวดส่วนใหญ่ยังได้กล่าวว่านักเรียนได้ฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการจะทำให้ นักเรียนมีความพร้อมและมีความมั่นใจในการที่จะออกไปทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษามากยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากนักเรียนไม่ได้ฝึกงานอาชีพนักเรียนเหล่านั้นจะประสบปัญหา เพราะไม่สามารถปฏิบัติงานได้และลำบากในการหางานทำ ความเห็นของหัวหน้าหมวดที่กล่าวมานี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยหลายเรื่องที่เคยกล่าวมาแล้วในการอภิปรายผลด้านความคาดหวังเรื่องการฝึกงานโดยทั่วไป (หัวข้อ 2.1) ดังนั้นความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาในด้านการฝึกงานอาชีพจะสามารถลดและขจัดปัญหาการไม่สามารถปฏิบัติงานของนักเรียนให้หมดไปได้

หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่เห็นว่าการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการดีกว่าการฝึกงานอาชีพในโรงเรียนโดยให้เหตุผลว่านักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน รู้จักและคุ้นเคยกับระบบต่าง ๆ ในการทำงาน ตลอดจนมีความพร้อมที่จะออกไปทำงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งความเห็นของหัวหน้าหมวดดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องดังได้กล่าวมาแล้ว ในด้านการอภิปรายผลด้านความคาดหวังเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย (หัวข้อ 2.7) ที่กล่าวว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการฝึกงานอาชีพในโรงเรียน นอกจากนั้นยังมีประโยชน์ต่าง ๆ อีกหลายประการ เช่น นักเรียนมีรายได้พิเศษนอกเหนือจากประสบการณ์ตรงในการทำงาน เป็นต้น ในเรื่องนี้ เลวิส อาร์ ฟิเบล (Lewis R. Fibel) ได้กล่าวว่า สถานประกอบการสามารถจะฝึกงานอาชีพให้กับนักเรียนได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากกว่า เพราะวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่นักเรียนใช้ในการฝึก ตลอดจนความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการศึกษาเป็นสภาพจริง

ของการทำงาน ⁷³

นอกจากนั้นในรายงานการสัมมนาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตพระนคร เหนือยังมีข้อกล่าวว่าการศึกษอาชีวะในสถานประกอบการมีประโยชน์คือ ⁷⁴

1. เป็นการฝึกงานอาชีวะในสภาพของการปฏิบัติงานจริง ๆ
2. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการลงทุนด้านการจัดการ
ศึกษาวิชาอาชีวะ
3. เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการฝึกงานอาชีวะที่ดีของชาติ
ซึ่งในปัจจุบันนี้ไม่มีระบบ ระเบียบเท่าที่ควร

ความเห็นของหัวหน้าหมวดเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีวะในสถานประกอบการ
ดังกล่าวยังสอดคล้องกับความคาดหวังของครูในการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่า การฝึกงานอาชีวะ
ในสถานประกอบการจะช่วยให้ นักเรียนมีความพร้อมที่จะออกไปทำงาน และมีประสบการณ์
ในการทำงานมากยิ่งขึ้น

หัวหน้าหมวดมากกว่าครึ่งหนึ่ง เห็นว่าหลักสูตรวิชาช่างอุตสาหกรรมระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานพอสมควรซึ่งก็
ตรงกับความเห็นของเจ้าของสถานประกอบการซึ่งได้กล่าวไว้ในการอภิปรายผลด้านความ
คาดหวังทั่วไปต่อการฝึกงานอาชีวะ (หัวข้อ 2.1) ว่าเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง
เห็นว่าหลักสูตรวิชาอาชีวะมีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีวะได้ นอกจาก
นั้นหัวหน้าหมวดยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหากการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาช่างอุตสาหกรรม
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพร้อมด้านวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีวะ

⁷³

Lewis R. Fibel, "Distributing Costs in Technical Job
Preparation." Industrial Education: 106.

⁷⁴

King Mongkut's Institute of Technology, North Bangkok,
"The Seminar on Apprenticeship Training within the Frame of Voca-
tional Education." Final Report, p. 25.

หลักสูตรดังกล่าวจะมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น หัวหน้าหมวดหนึ่ง เห็นว่าอุปสรรคในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการคือ ขาดการประสานงานจากสถานศึกษาในระดับผู้บริหาร และไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการ ความคิดเห็นดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงบ ลักษณะ⁷⁵ อูษา เหมตะศิลป์⁷⁶ ไชยพร ศันต์จิตานนท์⁷⁷ และ ทศนีย์ ใจชื่อ⁷⁸ ที่สรุปไว้คล้ายกันเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการเท่าที่ควร นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดการดำเนินงานด้านการศึกษาเพราะมีอุปสรรคด้านพาหนะในการออกนิเทศ สถานที่ตั้งของสถานประกอบการอยู่ไกลจากโรงเรียนและจัดเวลาในการนิเทศได้ลำบาก

⁷⁵ สงบ ลักษณะ, "การศึกษาศาสนภาพของการจัดสภาพการเรียนวิชาอาชีพและการใช้แหล่งวิทยากรและสถานประกอบการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, หน้า 26.

⁷⁶ อูษา เหมตะศิลป์, "ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งนักเรียนออกฝึกงานอาชีพนอกสถานศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, หน้า 22.

⁷⁷ ไชยพร ศันต์จิตานนท์, "สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ในเขตการศึกษา 8" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, หน้า 157.

⁷⁸ ทศนีย์ ใจชื่อ, "ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, หน้า 131.

งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าอุปสรรคต่าง ๆ เหล่านั้นได้เกิดขึ้นเป็นเวลานานแล้ว แต่ในปัจจุบันนี้อุปสรรคเหล่านั้นก็ยังคงปรากฏอยู่ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมของประเทศไม่ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรเพราะขาดความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการ และขาดการดำเนินงานอย่างจริงจังจากสถานศึกษา ท่อคำถามที่ว่าหัวหน้าหมวดมีความเห็นต่อคณะกรรมการว่าด้วยการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพของนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2523 ว่าด้วยการอนุญาตให้นักเรียนออกไปศึกษาหาความรู้จากสถานประกอบการนอกโรงเรียนและให้โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการคัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการฝึกงานอาชีพของนักเรียนอย่างไร ปรากฏว่าหัวหน้าหมวดส่วนใหญ่ไม่เคยทราบเลยว่ามีระเบียบดังกล่าว และมีความเห็นต่อคณะกรรมการดังกล่าวในแง่ลบ ดังได้กล่าวไว้ในสรุปผลการวิจัยในบทที่ 4 แล้ว การขาดการประสานงานอย่างจริงจังจากสถานศึกษาจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปควรจะดำเนินการว่าด้วยการขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างจริงจัง เพราะโดยทั่วไปแล้วฝ่ายที่ต้องการความร่วมมือควรจะเป็นฝ่ายเริ่มดำเนินการโดยพยายามให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจในความจำเป็นเพื่อที่จะก่อให้เกิดความช่วยเหลือต่อไป ซึ่งหมายความว่าสถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการในการคัดเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพอย่างจริงจัง และควรติดตามผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดังกล่าวโดยผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปอย่างจริงจังด้วย

หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำถามที่ว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพจบการศึกษาแล้วไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันที โดยให้เหตุผลว่าเนื่องมาจากการเรียนการสอนในระดับดังกล่าวขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพจึงทำให้นักเรียนไม่มีความสามารถดำเนินการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่เคยกล่าวไว้ในตอนอภิปรายผล เรื่องวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึก (หัวข้อที่ 2.8) ว่าการขาดวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาระดับวิชาชีพ

หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการรับสมัครคนเข้าทำงานในสถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ ว่ายังรับจำนวนน้อยและไม่เน้นคุณสมบัติหรือความสามารถเท่าที่ควร โดยหัวหน้าหมวดได้เสนอแนะว่าควรจะรับคนเข้าทำงานให้มากยิ่งขึ้นและควรจะกำหนดคุณสมบัติตามสาขา ตลอดจนมีการทดสอบภาคปฏิบัติด้วย จากความเห็นดังกล่าวแสดงว่าหัวหน้าหมวดเห็นความสำคัญของการทดสอบภาคปฏิบัติว่าควรจะได้รับพิจารณาเป็นกรณีแรกเมื่อมีการรับสมัครคนเข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันนี้การรับสมัครคนเข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้ให้ความสำคัญต่อความสามารถด้านการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวไว้ในการอภิปรายผลด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก (หัวหน้า 2.11) แล้วว่า หน่วยงานต่าง ๆ ได้ระบุประสงค์ในการทำงานแล้ว เมื่อพิจารณารับสมัครคนเข้าทำงาน ส่วนข้อเสนอแนะที่ว่าควรจะรับคนเข้าทำงานให้มากยิ่งขึ้นนั้น คงจะเป็นความจริงได้เมื่อการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศกว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมมีส่วนช่วยให้ความต้องการดังกล่าวเป็นจริงได้ ด้วยการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพของตนออกไปประกอบอาชีพ

หัวหน้าหมวดมีความเห็นว่าครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ดีแล้ว เพราะการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวนั้นครูต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ หลายประการ เช่น การขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกอาชีพ มีหัวหน้าหมวดบางส่วนเท่านั้นที่เห็นว่าครูควรจะปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นโดยเน้นความสามารถด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนและค่านิยมให้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าการเพิ่มความสามารถด้านการปฏิบัติของนักเรียนนั้นจะกระทำโดยหากครูปฏิบัติหน้าที่ของตนในการประสานงานนิเทศและประเมินผลเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียน เพราะการเพิ่มความสามารถด้านการปฏิบัติให้แก่นักเรียนด้วยการสอนภายในโรงเรียนอย่างเดียวนั้นยังประสบปัญหาและไม่สามารถจะกระทำได้ เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพทั้งได้เคยกล่าวมาแล้ว

ส่วนด้านการเน้นความมีวินัยของนักเรียนที่ครูควรจะทำปฏิบัติตามความเห็นของหัวหน้าหมวดนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก เพราะนายจ้างจะให้ความสำคัญต่อลูกจ้างที่ดี ดังได้กล่าวแล้วในการอภิปรายผลด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้เข้ารับการฝึก (หัวข้อ 3.1)

และขอกฎายำตามข้อเสนอแนะของ อ่าพล สิงห์โกวินท์ ที่ว่า นายจ้างให้ความสำคัญต่อระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์ของลูกจ้างอย่างมาก ดังนั้นการเตรียมนักเรียนเพื่อออกไปทำงานควรเน้นพฤติกรรมดังกล่าวด้วยเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อไป⁷⁹ ครูช่างอุตสาหกรรมควรจะให้ความสำคัญด้านระเบียบวินัยของนักเรียนตามความเห็นของหัวหน้าหมวดดังกล่าวด้วย เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเป็นลูกจ้างที่ดีต่อไป

หัวหน้าหมวดทุกคนเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพว่าการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้เหตุผลว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นมีความพร้อมด้านวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือในการฝึกงานอาชีพและงบประมาณมากกว่า นอกจากนี้การเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษายังมีเวลาปฏิบัติมากกว่าด้วย ความเห็นและเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมจะมีประสิทธิภาพได้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งก็ได้เคยกล่าวไว้ในการอภิปรายผลด้านความคาดหวัง เรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึกแล้ว

ในเรื่องการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขาดประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้น หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่จึงเสนอแนะว่ารัฐบาลควรจะให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพ สถานฝึกงานอาชีพ บุคลากร ตลอดจนงบประมาณให้มากขึ้นด้วย หัวหน้าหมวดบางท่านยังเสนอว่าควรลดการเรียนการสอนวิชาสามัญลงบ้าง เพื่อที่จะมีเวลาในการเรียนวิชาอาชีพให้มากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นความหวังที่ครูช่างอุตสาหกรรมคาดว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลลดมา

ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้าหมวดที่มีต่ออาชีวศึกษาครบวงจรนั้น หัวหน้าหมวดประมาณครึ่งหนึ่งกล่าวว่าถ้าปฏิบัติได้จริงตามหลักการแล้วจะมีประโยชน์มาก โดยเสนอแนะว่ารัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อจะสามารถนำมาใช้ในการผลิตได้จริง ตามหลักการของอาชีวศึกษาครบวงจร ในเรื่องนี้

⁷⁹ อ่าพล สิงห์โกวินท์, "การบริหารงานฝึกอาชีพ" แรงงานสัมพันธ์ : 56.

บรรจง ชูสกุลชาติ ได้กล่าวว่า ครูจะทองสอนให้นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานมาสร้างสรรค์ผลผลิตเพื่อนำไปจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในการบริโภคและบริการได้⁸⁰

การดำเนินงานเกี่ยวกับอาชีพศึกษาคณะบรรจงนั้น กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว และในแต่ละปีจะมีการจัดงานแสดงสินค้าอาชีวศึกษาเป็นประจำ เช่น ในปี พ.ศ. 2528 ได้จัดงานดังกล่าวขึ้นระหว่างวันที่ 17-26 สิงหาคม ที่เซ็นทรัลพลาซ่า ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพก็ได้เริ่มดำเนินการดังกล่าวบ้างแล้วด้วยการจัดงานแสดงสินค้านักเรียน เช่น ในปี พ.ศ. 2529 ได้จัดงานดังกล่าวขึ้นที่โรงเรียนหอวัง ในวันที่ 26-28 ธันวาคม เป็นต้น การจัดงานดังกล่าวได้รับความสนใจจากประชาชนมากพอสมควร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโครงการอาชีวศึกษาคณะบรรจงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา และควรที่จะได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือจากผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และผู้รับบริการโดยทั่วไปให้มากยิ่งขึ้น

ส่วนข้อเสนอแนะที่หัวหน้าหมวดส่วนใหญ่ เสนอว่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมคือรัฐบาลควรจะให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึก ตลอดจนสถานที่ฝึก บุคลากร และงบประมาณให้มากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะดังกล่าว เป็นสิ่งที่ครูช่างอุตสาหกรรมทุกคนหวังจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลนับตั้งแต่เริ่มเปิดสอนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะปัญหาการขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการเรียนการสอนนั้นเป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ดังได้กล่าวมาแล้ว

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมทั้งด้านความคิดเห็น ความคาดหวังและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นข้อมูลที่สามารถจะนำมาใช้เพื่อการสร้างสรรค์พัฒนาวิชาช่างอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้หากผู้บริหาร

80

บรรจง ชูสกุลชาติ, "อาชีวศึกษาคณะบรรจง," มิตรครู, ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 ปีถัดหลัง (มกราคม 2529): 13.

และกรมต้นสังกัดให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง

การวิเคราะห์ผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดตามความคาดหวังและเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรม ตลอดจนความคิดเห็น ความคาดหวัง และข้อเสนอแนะของหัวหน้าหมวดวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมกล่าวได้ว่าเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม และการพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาอาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อีกวิธีหนึ่ง

อย่างไรก็ตามปัญหาการขาดวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการฝึกงานอาชีพยังเป็นปัญหาสำคัญที่พบในการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าโรงเรียนบางแห่งจะเปิดสอนแผนการเรียนวิชาช่างอุตสาหกรรมมาหลายปีแล้ว ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ก็ประสบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ดังได้กล่าวไว้ในหนังสือการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์⁸¹ว่า

ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์แม้จะจัดการศึกษาสายอาชีพมานานแล้วแต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในด้านการเงิน บุคลากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา
2. ขาดการร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานอุตสาหกรรมและการศึกษา

จึงกล่าวได้ว่าประเทศในกลุ่มที่กำลังพัฒนาที่จัดการศึกษาวิชาอาชีพจะประสบปัญหาดังกล่าวคล้าย ๆ กัน แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ยังประสบปัญหาเหล่านี้เช่นกัน ในบางครั้งเพราะไม่สามารถจะจัดการศึกษาวิชาอาชีพให้สนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทความของ พอล คุนีโอ (Paul Cuneo) ว่า "ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือการที่ไม่สามารถจัดการฝึกงานอาชีพให้สนองความต้องการของประชาชนทุกคนได้เพราะเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เกิดการชำรุด

⁸¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, การจัดการศึกษาเพื่อการอาชีพของประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์: รายงานการศึกษาเปรียบเทียบ, หน้า 98.

และไม่สามารถซ่อมแซมได้ทันที" ⁸²

ดังนั้นปัญหาด้านการทวีสถุ-อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ในการฝึกงานอาชีพ จะสามารถแก้ไขให้หมดไปได้ยากเพราะสาเหตุดังกล่าว แต่การแก้ปัญหาคือการจัดการศึกษา วิชาอาชีพให้มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่งอาจจะง่ายกว่าการขจัดปัญหาการทวีสถุ-อุปกรณ์และ เครื่องมือในการฝึกงานอาชีพ คือการขอความร่วมมือจากสถานประกอบการให้มีส่วนร่วม ในการฝึกงานอาชีพ เพราะผลจากการร่วมมือดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย ดังได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังได้ให้เหตุผลถึงความจำเป็นของการฝึก งานอาชีพในสถานประกอบการดังที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ทศนิยม ใจชื่อ ⁸³ว่า

1. นักเรียนได้รู้ประสบการณ์จริง
2. นักเรียนเข้าใจขั้นตอนของการทำงาน
3. ประหยัดวัสดุฝึกงานของโรงเรียน
4. ช่วยสร้างเจตคติในการเรียนรู้และการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน
5. นักเรียนมีโอกาสฝึกจากอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพราะสถานที่ฝึกงานอาชีพมี อุปกรณ์ที่ทันสมัยกว่า
6. นักเรียนมีโอกาสเห็นผลงานแปลก ๆ

ยิ่งกว่านั้น เลวิส อาร์ ฟิเบล (Lewis R. Fibel) ยังได้กล่าวยืนยัน ถึงผลดีของการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการว่าดีกว่าการศึกษางานอาชีพในโรงเรียน โดยกล่าวว่า "การเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในโรงเรียนนั้นไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของการทำงานจริง ๆ และโรงเรียนไม่สามารถจะนำเอาวิธีการต่าง ๆ ตลอดจน เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานได้เหมือนสถานประกอบการ" ⁸⁴

⁸² Paul Cuneo, "What About Vo-Tech Training." Industrial Education, Vol. 71 No. 9 (December): 13.

⁸³ ทศนิยม ใจชื่อ, "ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร", หน้า 89.

⁸⁴ Lewis R. Fibel, "Should Schools and Industry Train Technicians?" Industrial Education: 108.

และ จอห์น ฟีเรอร์ (John Feirer) ยังได้กล่าวถึงผลดีของการฝึกงานอาชีพว่า "โรงเรียนจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ในการช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้งานทำเมื่อโรงเรียนส่งนักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ"⁸⁵

จะเห็นได้ว่าข้อสรุปและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยและบทความดังกล่าว เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประสานงานหรือการขอความร่วมมือจาก เจ้าของสถานประกอบการในการฝึกงานอาชีพ โดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปในกรมต้นสังกัดควรจะทำให้ความสนใจและควรจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานหรือเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายสถานศึกษาในการติดต่อขอความร่วมมือดังกล่าว ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้วผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชาและเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือ ความไว้วางใจจากคนส่วนใหญ่ ดังที่มีกล่าวไว้ในงานวิจัยของ มาร์กาเรต แมรี บาร์โทโลไม (Margaret Mary Bartolomei) ว่า "บทบาท บุคลิกและการประสานงานของประธานมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุดหนึ่ง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ"⁸⁶ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพจาก เจ้าของสถานประกอบการโดยผู้บริหารนั้นจะได้รับความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพดีกว่า การขอความร่วมมือโดยผู้อื่น ผู้วิจัยขอกล่าวซ้ำอีกครั้งว่าการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ เป็นวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้วิชาความรู้และทักษะที่เรียนมาในการประกอบอาชีพได้ และการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ เป็นวิธีการที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมการศึกษาวชิชาอาชีพให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่มุ่งส่งเสริมความร่วมมือและการฝึกงาน

⁸⁵

John Firer, "What Wrong with Many Vocational Education Programs?" Industrial Education, Vol. 69 No. 4 (April 1980): 2.

⁸⁶

Margaret Mary Bartolomei, "Effectiveness of Occupational Advisory Committees in Michigan," Dissertation Abstracts International, Vol. 45 No. 07 (January 1985): 2077A.

ในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น⁸⁷

อย่างไรก็ตาม การขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรมนั้น ฝ่ายสถานศึกษาโดยผู้บริหารควรจะดำเนินการให้เจ้าของสถานประกอบการเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญของการฝึกงานอาชีพเสียก่อน หลังจากนั้นจึงใช้วิธีการกระตุ้นและเชิญชวนให้เจ้าของสถานประกอบการร่วมมือในการจัดการศึกษาคานอาชีพโดยให้ความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพต่อไป ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยในครั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดังกล่าวได้บ้างไม่มากก็น้อยและเมื่อสถานประกอบการกับสถานศึกษาร่วมมือกันในการฝึกงาน อาชีพแล้วการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมของประเทศไทยคงจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะที่จะนำมาซึ่งการสร้างสรรค์และการพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาช่างอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยการฝึกงานอาชีพร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำโครงการขอความร่วมมือในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผนการเรียนช่างอุตสาหกรรม ซึ่งโครงการดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบและเวลาในการดำเนินงาน การประเมินผลโครงการ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ เป็นต้น นอกจากนั้นควรจะเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้เจ้าของสถานประกอบการ

⁸⁷ กองนโยบายและแผนการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ร่างวัตถุประสงค์ นโยบายและวงเงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534), หน้า 24.

เต็มที่ที่จะให้ความช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น โดยอาจใช้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาที่สถานประกอบการควรจะได้รับเข้าฝึกงานอาชีพในแต่ละครั้ง วิธีการฝึก เวลาในการฝึก การประสานงาน การนิเทศ และการควบคุมการฝึก ค่าใช้จ่าย การประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงและส่งเสริมการฝึก

2. สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรจะดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการฝึกงานอาชีพ ชุดหนึ่งที่ประกอบด้วยครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานนิเทศฯ และประเมินผลการฝึกงานอาชีพ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2526 ว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพของนักเรียน

3. สถานศึกษาโดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวควรจะทำตารางสอน ตารางการฝึกงานอาชีพ การประสานงาน การนิเทศฯ และการประเมินผล ตลอดจนร่างแบบฟอร์มในการให้คะแนนในแต่ละครั้งของการนิเทศฯ และการประเมินผล เสนอต่อสถานประกอบการเพื่อพิจารณาหาข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกันต่อไป

4. สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ รุ่งใจ และเชิญชวนให้สถานประกอบการร่วมมือในการฝึกงานอาชีพผ่านสมาคมศิษย์เก่า และสมาคมผู้ปกครองของนักเรียน หรือโดยการประกาศขอความร่วมมือในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา

5. รัฐบาลโดยกรมต้นสังกัดควรช่วยประชาสัมพันธ์ รุ่งใจ และเชิญชวนให้สถานประกอบการร่วมมือในการฝึกงานอาชีพยิ่งขึ้นผ่านสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าไปฝึกงานอาชีพตามข้อเสนอแนะของครูที่กล่าวไว้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการฝึกงานอาชีพของโรงเรียนต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมให้การดำเนินงานดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

6. รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณการศึกษาค้นคว้าอาชีพให้มากขึ้นเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน จะได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรประสานงานกับสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน และศูนย์ฝึกวิชาชีพเพื่อใช้ทรัพยากรในการฝึกงาน

อาชีพพร้อมกัน เพราะเป็นวิธีการอีกอย่างหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มทักษะขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้มีโรงเรียนหลายแห่งดำเนินการอยู่แล้ว เช่น โรงเรียนกำแพงเพชรวิทยาคมกับวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร⁸⁸ โรงเรียนกานสำโรงกับวิทยาลัยพัฒนการ บางนา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ และโรงเรียนสารพิศขางสมุทรปราการ⁸⁹ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ศึกษาปัญหาของนักเรียน นักศึกษาจากสถานศึกษาทุกประเภทที่เข้ารับการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการตามการรับรู้ของเจ้าของสถานประกอบการ
2. ศึกษาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของนักเรียน นักศึกษาจากสถานศึกษาทุกประเภทที่ผ่านการฝึกงานจากสถานประกอบการ เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ผ่านการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ

⁸⁸ จารึก อະยะวงศ, "การสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา" สยามรัฐ (4 พฤษภาคม 2528): 6.

⁸⁹ จารึก อະยะวงศ, "ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา ในการจัดแผนการเรียนสายอาชีพตามหลักสูตร ปวช. พ.ศ. 2524" วารสารแนะแนว: 48.